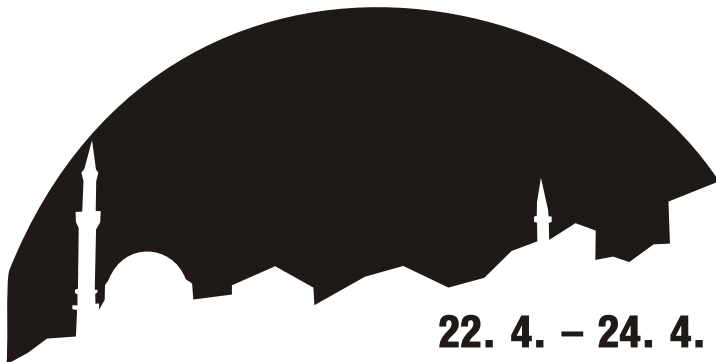

VSETÍNSKÝ FILMOVÝ MARATON

22. 4. – 24. 4. 2016

čtvrtstoletí bosensko–hercegovského filmu

fk filmový
klub
vsetín

DK
DŮM KULTURY VSETÍN

Vážení přátelé,

tento víkend společně otevřeme poslední kapitolu našeho filmového putování po zemích bývalé Jugoslávie. Je věnovaná Bosně a Hercegovině, na jejíž filmografii se zaměříme a pokusíme se zmapovat její uplynulé čtvrtstoletí.

Kinematografie tohoto ve válce (1992 až 1995) nejmíce zkoušeného území je pevně spojena s osobností režiséra Ademira Kenoviče a také s jeho žáky, které vychoval na sarajevské Akademii múzických umění. Část jejich tvorby jsme zařadili také do naší přehlídky.

Poválečné mírové uspořádání Bosny a Hercegoviny upravila Daytonská dohoda. Vzniklo území, na kterém žijí společně katoličtí Chorvati, pravoslavní Srbové a muslimští Bosňáci. V poměrně složitém státním útvaru žije jen 3,8 milionu obyvatel, ale zemi řídí tři po osmi měsících rotující prezidenti a 150 ministrů...

V oblasti filmové tvorby však lze spatřit zajímavý a potěšující lidský fenomén. Filmaři totiž mezi sebou spolupracují bez ohledu na příslušnost k nějakému etniku. Vznikají koprodukční filmy za vzájemné účasti bývalých válečných stran, smazávají se nesmiřitelné rozdíly a přicházejí i zahraniční koproducenti. Filmaři a herci z Balkánu dokazují, že lze překročit bolestivou minulost a nalézt společné hodnoty. Tohoto nového tvůrčího ducha se pokouší reflektovat také letošní filmový maraton, věnovaný bosensko–hercegovskému filmu.

Přeji vám skvělé filmové zážitky a hostům příjemný pobyt ve Vsetíně.

Milan Kostelník - předseda Filmového klubu Vsetín

Jak jsme připravovali 18. Vsetínský filmový maraton

Příprava každého dalšího filmového festivalu zaměřeného na kinematografii některé balkánské země je velké dobrodružství. Přestože jsme si mysleli, že nás už nemůže nic překvapit, začali jsme s přípravou raději již v létě minulého roku. Pochopitelně jsme se chtěli vyhnout závěrečnému předfestivalovému stresu, kdy dny běží tryskem a nám toho stále spoustu chybí... Jak myslíte, že to dopadlo? Samozřejmě, že píší tyto řádky tři dny před začátkem akce, ve chvíli, kdy ještě mnoho věcí dořešujeme.... Řekl bych, že i kdybychom začali s ročním předstihem, dopadlo by to stejně. Čas na Balkáně totiž plyne úplně jinak. Každopádně děkuji všem bosenským, chorvatským, slovinským, francouzským a srbským producentům, kteří nám nezištně poskytli své filmy k projekcím, protože bez jejich dobré vůle by náš malý festival proběhnout nemohl.

Kolekce třinácti filmů, které uvidíte, mapuje bosenskohercegovskou kinematografii od kraje devadesátých let až po současnost. Z několika desítek viděných filmů jsme sestavili program, který pokrývá celé čtvrtstoletí - tedy dobu o málo delší, než po jakou existuje samostatná Bosna a Hercegovina. Měli jsme snahu udělat program co nejpěstřejší. Zařadili jsme do něj filmy mnoha žánrů - vážné, zábavné, romantické, veselé i smutné. Záměrně jsme pominuli několik velmi dobrých snímků, které již prošly českou filmovou distribucí a soustředili se na filmy u nás doposud neviděné, nebo viděné jen privilegovanou hrstkou návštěvníků filmových festivalů. To samozřejmě znamenalo spoustu práce s jejich překlady a titulkováním. K tomuto úkolu jsme letos kromě několika „našich“ zkušených překladatelů přizvali také studenty vsetínských středních škol. Titulky k polovině filmů z programu jsou jejich dílem. Filmy překládali samozřejmě za pomoci anglických titulků, měli ale za úkol vnímat původní jazyk a nedržet se jich dogmaticky. Samozřejmě, že jsme po nich titulky důkladně kontrolovali (to ostatně děláme u všech titulků). Osobně se domnívám, že se jim povedly. A pokud by v nich sem tam zůstala nějaká nepřesnost, věřím, že se na ně (či na nás, protože náš to byl nápad) nebudete zlobit.

Kapitola sama pro sebe je v přípravě každého Maratonu otázka festivalového hosta. I letos

jsme se snažili někoho zajímavého přivést. A do poslední chvíle to vypadalo, že se nám to opět podaří. Svou účast nám nejprve přislíbil režisér a producent Ademir Kenović, pracovní povinnosti mu v jeho příjezdu nakonec zabránily. Vymysleli jsme proto adekvátní náhradu - pozvali jsme režiséra a scénáristu Pjera Žalicu, který se na náš festival velmi těšil. Ale i on musel nakonec asi týden před festivalem odřeknout. Všechno se ale nakonec v dobré obrátilo, a vy jej při zahájení festivalu v pátek v 20:00 hodin uvidíte a uslyšíte!

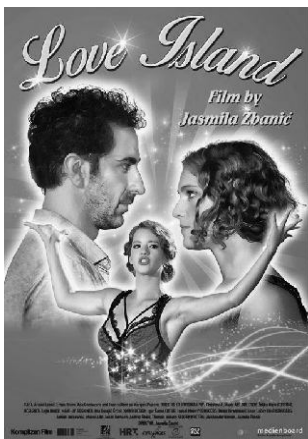
Namasírujte sedací svaly a jdeme na to!

Jiří Fiala - dramaturg Vsetínského filmového maratonu

Poznámka: V textu jsou uváděny tučně názvy filmů v originále. Pokud byl film uveden v České republice a má alespoň festivalový název, uvádíme jako první tučně český název a v závorce název originální.

PROGRAM:

Pátek 22. dubna 2016

18:00 hodin

OSTROV LÁSKY (Otok ljubavi)

Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Německo, Švýcarsko 2015 / 86 min / DCP

Hrají: Ermin Bravo, Ariane Labeled, Ada Condeescu, Leon Lučev, Franco Nero...

Hudba: Balz Bachmann

Scénář: Aleksandar Hemon, Jasmila Žbanić

Kamera: Christine A. Maier

Režie: Jasmila Žbanić

Manželský pár si užívá romantickou dovolenou na Jadranu. Idyla skončí ve chvíli, kdy se v letovisku objeví tajemná dívka.

Svěží pohled na moderní partnerské vztahy, v němž nechybí humor, zvraty ani klíčové plážové hity. Grebo (Ermin Bravo) a jeho těhotná žena Liliane (Ariane Labeled) se rozhodnou strávit poklidnou dovolenou v oblíbeném letovisku na Jadranu. Zprvu jde všechno jako po másle. Ideální počasí, ideální prostředí, ideální čas pro letní radovánky. Právě ve chvíli, kdy se zdá být vše v naprosté harmonii, se na scéně objeví zapomenutá minulost v podobě charismatické a tajemné Flory (Ada Condeescu). Její zjevení znamená pro manželství Greba a Liliane tvrdou zkoušku. Tomu, co bylo, člověk neuteče ani na Ostrově lásky. (PM)

„Konečně to, po čem fanoušci romantických komedií toužili: bisexuální balkánská verze Mamma-Mia!“ (Stephen Dalton, The Hollywood Reporter)

Jasmila Žbanić (*1974, Sarajevo, Jugoslávie/Bosna a Hercegovina)

Vystudovala divadelní a filmovou režii na sarajevské Akademii dramatických umění. Začínala jako loutkoherečka, má také zkušenosti z herecké dílny francouzsko–americké herečky Lee Delongové. V roce 1997 se podílela na založení uměleckého sdružení Deblokada, s nímž dodnes spolupracuje. Je autorkou řady dokumentárních a krátkometrážních filmů i videonímků, jenž byly uvedeny na mnoha prestižních festivalech či výstavách. V soutěži dokumentárních filmů 35. MFF Karlovy Vary byly uvedeny její **Červené gumovky** (Crvene gumene čizme, 2000), za zmínku stojí také krátkometrážní dokument **Fotografie z rohu** (Slike sa ugla, 2003) a snímek **Narozeniny** (Rodjendan, 2005), zařazený do omnibusu **Ztráty a nálezy** (Lost and Found). Její celovečerní hraný debut **Grbavica**, o životě ve válkou traumatizované Bosně, získal na Berlinale 2006 hlavní cenu Zlatého medvěda. Tamtéž soutěžil v roce 2010 i její druhý snímek **Na cestě** (Na putu), který se zaměřil na téma náboženského fundamentalismu a jeho vlivu na partnerské soužití. K tématu skrytých válečných traumat se Žbanić vrátila ve snímku **Pro ty, kteří už nemohou vyprávět** (For those who can tell no tales, 2013). **Ostrov lásky** (Otok ljubavi) je překvapivou odbočkou do říše romantické komedie, která ukazuje, že bosenská režisérka dovede nápaditě nakládat i s „lehčím žánrem“ (Zdroj: MFF Karlovy Vary a Film Europe)

20:00 hodin

HOŘÍ! (Gori vatra)

Bosna a Hercegovina, Rakousko, Turecko, Francie 2003
105 min / DVD

Hrají: Enis Beslagić, Bogdan Diklić, Saša Petrović,
Jasna Žalica, Senad Bašić, Emir Hadžihafizbegović,
Admir Glamočak...

Hudba: Saša Lošić

Scénář: Pjer Žalica

Kamera: Mirsad Herović

Režie: Pjer Žalica

Bill Clinton se chystá na návštěvu malého bosenského městečka, aby viděl, jak tam všechno krásně funguje. Místní starosta je rozhodnut ukázat vše v tom nejlepším světle.

Tešanj je malé městečko. Před válkou v něm žili, stejně jako na mnoha jiných místech Bosny a Hercegoviny, Bosňáci a Srbové společně. Poté, co město připadlo Federaci Bosny a Hercegoviny, odešli Srbové do nedaleké Republiky Srbské (Bosna a Hercegovina se dělí na tyto dvě části). Městečko jinak není ničím výjimečné. Málokdo tu má práci, kvete zde korupce a pašování všeho možného, cigaretami počínaje, obchodem s bílým masem konče. Šéf policie (Izudin Bajrović) spolupracuje s vůdcem místního pašeráckého gangu (Senad Bašić), starosta (Saša Petrović) dělá, že nic nevidí a jedinou jeho snahou je udržet se ve funkci. Dalo by se říci, že obyvatele žijí poklidným životem a poválečné situaci se přizpůsobili.

Relativní klid naruší jako blesk z čistého nebe zpráva, že si město vybral jako cíl své návštěvy současný americký prezident Bill Clinton, který chce vidět, jak to v Bosně a Hercegovině po Daytonské dohodě a ukončení války krásně funguje. Starosta tuší, že je to příležitost, která jej může zapsat do místních dějin, a tak začne organizovat velkolepé divadlo, jehož cílem je

uspokojit touhu amerického prezidenta spatřit prosperující a usmířenou multietnickou společnost. Do tohoto týatru zapojí postupně všechny městské složky - ty oficiální, jako jsou hasiče, policii, škola, i ty neoficiální a nezákonné. Z pasáka je rázem schopný manažer a z jeho prostitutek taneční skupina. Uklízí se ulice, malují se Clintonovy portréty a státní vlajky, děti se učí zpívat píseň od The Animals, hasiči hrát na dechové nástroje. Starosta dojde dokonce tak daleko, že na oko zorganizuje návrat Srbů. Bosňácký hasičský sbor je nucen spolupracovat se srbskými kolegy a tomu všemu přihlíží američtí pozorovatelé a poradci. V tomto frenetickém shonu se odehrává řada mikropříběhů úsměvných i smutných. Film je zalidněn velkým množstvím postav, z nichž každá má v příběhu své místo a opodstatnění. Podlézavý starosta je typickým představitelem provinční moci a prospěchářství, americký poradce (Hubert Kramar) je zase zosobněním vrcholné neznalosti a nekompetentnosti. Zásadní je rovněž postava bývalého policejního velitele (Bogdan Diklić), který rozpráví se svým synem, jenž zahynul za války. Na postavách dvou srbských (Emir Hadžihafisbegović...) a dvou bosňáckých hasičů (Admir Glamočak, Enis Beslagić) nucených ke spolupráci je možná nejtrefněji ukázáno napětí, které ve společnosti ve skutečnosti panuje. Podobně výbušnou roli má v příběhu i srbská zpěvačka (Jasna Žalica) navrátilší se po dvou letech z německé emigrace. Symbiózu mezi představiteli moci a podsvětím symbolizují současný policejní šéf s šéfem místního organizovaného zločinu.

Pjer Žalica natočil film v duchu tradic balkánské kinematografie. Jednoduchý příběh fragmentovaný do spousty bizarních scének a humorných gagů je výborně vypointovaný. Napětí s blížícím se příjezdem amerického prezidenta postupně graduje. Není to pouze starosta na plátně, kdo je nervózní. Také diváci v sále tuší, že se něco stane... (JF)

Pjer „Badžo“ Žalica (*1964, Sarajevo, Jugoslávie /Bosna a Hercegovina)

*Producent, režisér, pedagog a hudebník. Narodil se v Sarajevu 7. května 1964. Jeho otcem byl Miodrag Žalica (1926–1992), významný jugoslávský dramatik a básník. V letech 1985–1986 hrál na basovou kytaru ve slavné a dodnes existující jugoslávské skupině Hari Mata Hari. Se skupinou se rozešel, když přestala hrát rock a věnovala se popu. Vystudoval srovnávací literaturu a filozofii na sarajevské univerzitě. Dále absolvoval katedru režie na Akademii múzických umění v Sarajevu pod vedením Ademira Kenoviče. Jeho spolužáky byli dnes již také významní režiséři Srđan Vuletić či Danis Tanović. Poté natáčí několik krátkých filmů. Věnuje se také režii divadelních her a pracuje pro televizi. Točí reklamy a hudební klipy. Na prvním dlouhometrážním dokumentárním filmu **MGM Sarajevo: Čovjek, Bog, Monstrum** z roku 1994 spolupracuje s dalšími třemi režiséry. V roce 1998 natáčí trojici dokumentů **The End Of Unpleasant Times, Made In Sarajevo** a **Kraj doba neprijatnosti**.*

*Jeho prvním hraným celovečerním filmem je film **Hoří** (Gori vatra, 2003). Společně s jeho dalším filmem **U strýčka Idrize** (Kod amidže Idriza, 2004) vznikl v produkci jeho vysokoškolského pedagoga, Ademira Kenoviče. Film **Hoří** režisér v roce 2005 rozšířil a sestříhal do podoby televizní třídílné série. V roce 2011 se vrací ke svému žánru - dokumentu filmem **Orkestar aka orkestar** o slavné sarajevské hudební skupině Plavi orkestar. Jeho zatím poslední filmovou prací je dokument z roku 2013 **Rob**, v němž zachycuje životní osudy Almira Čehajiće Batka. Hlavní hrdina se díky různým okolnostem propadl až na dno lidské společnosti, aby silou své osobnosti dokázal změnit svůj osud a prostřednictvím humanitární organizace začít pomáhat druhým lidem v Bosně a Hercegovině.*

*Společně se svým pedagogem z časů filmových studií, Ademirem Kenovičem, natočil film **Dokonalý kruh** (Savršeni krug, 1997), který je prvním poválečným celovečerním hraným filmem natočeným v Bosně a Hercegovině. Film získal řadu mezinárodních ocenění. V současnosti je Pjer Žalica děkanem a docentem na Akademii múzických umění v Sarajevu. Je spolujednatelkou producentů společnosti „Refresh“ a členem Evropské filmové akademie. S manželkou,*

herečkou Jasnou, má jednoho syna.

Sám o svých hraných filmech říká, že se snaží předložit divákům pozitivní příběhy, na které nahlíží s nostalgií plynoucího času. Podle něj je film **Hoří** příběhem smíření. Film **Dokonalý kruh** považuje za příběh o odvaze lidí, kteří chtějí být šťastní, i když vše kolem nasvědčuje, že být šťastný je nemožné.

Pjer Žalica se angažuje také v oblasti filmové výchovy na středních školách v Bosně a Hercegovině. Byl také aktivní při zakládání Kinotéky Bosny a Hercegoviny a je kritikem neutešených podmínek fungování této instituce. Svou pedagogickou i filmařskou práci podporuje nejen kreativitu mladých lidí, ale i celkový rozvoj umění v Bosně a Hercegovině - zemi plné kontrastů. (MK)

22:45 hodin

DOBŘE NALADĚNÍ NEBOŽTÍCI

(Dobro uštimani mrtvaci)

Bosna a Hercegovina, Francie, Itálie 2005 / 92 min
DVD

Hrají: Lazar Ristovski, Tatjana Sojić, Miralem Župčević,
Nada Djurevska, Uliks Fehmiu, Tarik Filipović, Irena
Micijević, Admir Glamočak, Emir Hadžihafizbegović...

Hudba: Dado Džihan

Scénář: Benjamin Filipović, Fedja Isović

Kamera: Ven Jemeršić

Režie: Benjamin Filipović

Kolik mrtvol dneska přivezou? O to se každý den sází dva zaměstnanci márnice.

Dva cyničtí zaměstnanci nemocniční márnice, Safet a Risto (Boro Stjepanović a Žan Marolt), se každý den sázejí, kolik jim přivezou mrtvol. Tentokrát se Safet vsadí, že méně než čtyři, Risto tipuje víc.

Dlouho to vypadá na poklidný den, „zákazníci“ márnice si dávají na čas. A jak to tak bývá i v jiných profesích, nahnou se až na konci směny.

Po tomto intru nám film postupně představí několik postav, které zatím vůbec nic nespojuje. Sledujeme jejich běžný den, od rána až do chvíle, kdy se potkají. Seznámíme se tak s excentrickým soukromým dopravcem Ruzdijou Kucukem (Lazar Ristovski). Ten kdykoliv se kvůli své prchlivosti dostane do stresové situace, upadne náhle do stavu klinické smrti. Film líčí Kucukovy problémy coby poválečného dopravce. Protože v Bosně po válce neexistuje železniční síť, převáží své pasažéry na traktor, který dostal v rámci humanitární pomoci. Bosenská pole jsou ovšem plná min, a tak traktor přestaví na lokomotivu a postaví na koleje. Svůj nápad chce patentovat a za tím účelem se právě chystá navštívit v Sarajevu Ministerstvo dopravy. Dalšími důležitými postavami jsou afektovaná ministryně (Irena Micijević), její ušlápnutý manžel - lékař (Admir Glamočak) a její frustrovaný asistent (Tarik Filipović). Jak s nimi souvisí starý vynálezce Srećko Piplica (Miralem Župčević), který se ve své dílně na sarajevském sídlišti snaží předělat svého VW Golfa na letadlo, se dozvíme později. Černá komedie **Dobře naladěni nebožtíci** sebeironicky a s velkým nadhledem hodnotí poválečný život v Bosně.

(JF za použití textu z katalogu FebioFestu)

Benjamin Filipović

(*1962, Sarajevo Jugoslávie/Bosna a Hercegovina, † 2006 Sarajevo, Bosna a Hercegovina)

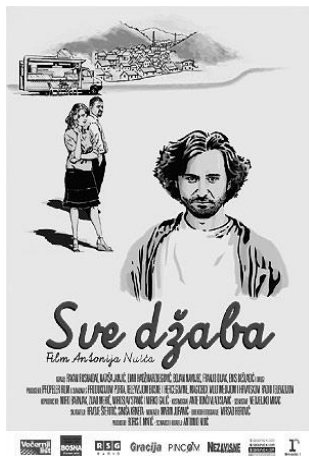
Režisér a pedagog Benjamin Filipović se narodil v roce 1962 v Sarajevu. Patřil do generace druhé vlny jugoslávských režisérů, kteří absolvovali pražskou FAMU. Jeho absolventský film **Plus mínus jeden** získal Zlatou medaili města Bělehrad za nejlepší krátký film a také cenu za nejlepší studentský film na festivalu v Karlových Varech.

Jeho režijní práce začala v roce 1991 v televizi, kde natočil několik závěrečných dílů kulturního jugoslávského seriálu **Top lista nadrealista**, který ironizoval předsudky mezi národy. V témže roce natočil svůj první hraný celovečerní film **Praznik u Sarajevu** o bandě zlodějířů, která vyráží krást do západní Evropy, aby se na „dovolenou“ vracela domů, kde všichni její členové žijí své obyčejné životy. Film získal řadu cen na mezinárodních festivalech. V roce 1994 natáčel dokumentární filmovou esej o Sarajevu za války s názvem **Mizaldo, Kraj Teatra**, který měl premiéru na Berlinale v témže roce.

Jeho posledním filmem je koprodukční snímek **Dobře naladěni nebožtíci** (Dobro uštimani mrtvací) z roku 2005. Filipović o něm sám řekl: „Zdá se, že bosensko-hercegovská kinematografie tvoří filmy, které se podobají jeden druhému. Bojím se, že dlouho nenastane změna žánru. Aby nastala, udělal jsem úplně jiný film, černou parodii naší dnešní současnosti.“

Benjamin Filipović byl předsedou Sdružení filmových tvůrců Bosny a Hercegoviny a členem Evropské filmové akademie. Vyučoval také na Akademii múzických umění v Sarajevu a Tuzle. Zemřel v Sarajevu 20. července 2006 na srdeční záchvat. (MK)

Sobota 23. dubna 2016

9:30 hodin

VŠE ZDARMA (Sve džaba)

Bosna a Hercegovina, Srbsko a Černá Hora,
Chorvatsko 2006 / 94 min / DVD

Hrají: Rakan Rushaidat, Bojan Navojec, Franjo Dijak,
Enis Beslagić, Daria Lorenci, Vanessa Glodjo,
Sergej Trifunović, Emir Hadzihafizbegović...

Hudba: Siniša Krneta, Hrvoje Stefotić

Scénář: Antonio Nuić

Kamera: Mirsad Herović

Režie: Antonio Nuić

Goran zdědí dům. Má ale pocit, že si jej nezaslouží, proto jej vymění za pojízdné občerstvení, se kterým projíždí poválečnou Bosnou. Vše je u něj zdarma.

Goran (Rakan Rushaidat) žije v malém městě v poválečné Bosně ve velkém domě, který zdědil po rodičích. V životě nic nedokázal a nemá ambice to změnit. V domě žije s kamarádem Mirem (Bojan Navojec), který přišel při odminování svého domu nejen o dům, ale také o obě ruce. Kromě něj se stýká ještě s Josipem (Franjo Dijak), který má na rozdíl od něj velmi podnikavého ducha, a s majitelem místního baru Markem (Enis Beslagić). Spolu se pravidelně opíjejí a život jim poklidně plyne. Vše se změní ve chvíli, když Marko zjistí, že jej Josip podvádí s jeho ženou

(Vanessa Glodjo).

Goran v jediném okamžiku přichází o všechny své přátele. V rodném městě jej už nic nedrží. Svůj dům prodá a koupí si pojízdný bar. Má pocit, že peníze, které za dům utřil, si nezaslouží. Putuje od města k městu a lidem, kteří si přisednou k jeho dvěma plastovým stolkům, nalévá pití zdarma. Nikde nezůstává víc než jeden den. Toto pravidlo několik dnů striktně dodržuje, pak ale potká dívku (Nataša Janjić), která v něm poprvé v životě probudí lásku a zůstane, k velké nevoli místního restaurátéra, do druhého dne...

Stejně jako se Marko, který do té doby nevytáhl paty z domu, seznamuje s novými místy a lidmi, má i divák prostřednictvím filmu možnost nasát atmosféru a místní kolorit Bosny a Hercegoviny deset let po válce. (JF)

Antonio Nuić (*1977, Sarajevo, Jugoslávie/Bosna a Hercegovina)

Antonio Nuić se narodil 26. března 1977 v Sarajevu. Jedná se o oceňovaného bosensko-chorvatského filmového režiséra a scenáristu. Absolvoval Akademii divadelního umění v Záhřebu a ještě před zahájením své kariéry režíroval několik videoklipů a krátkých filmů. Jeho první krátké filmy **Na mjestu događaja** (1998) a **Vratite im Dinamo** (1999) získaly ocenění na studentských filmových festivalech. Společně s režiséry Borisem T. Matićem a Zvonimirem Jurićem se podílel na snímku **Seks, piće i krvoproliće** (2004), a to konkrétně na dvaceti tří minutové části **Krvoproliće**. Film zobrazuje násilí mezi fotbalovými fanoušky během tzv. věčného boje dvou nejpoptulárnějších chorvatských fotbalových týmů - Dinama a Hajduku. Jeho prvním celovečerním filmem byl snímek **Vše zdarma** (Sve džaba, 2006). Za tento film získal Nuić v roce 2006 cenu za nejlepší režii a nejlepší scénář na filmovém festivalu v Pule. V roce 2009 natočil další snímek **Osel** (Kenjac, 2009). Jeho hlavním hrdinou je třicátník Boro, který se na cestě do Hercegoviny snaží vyřešit své rodinné vztahy, k čemuž mu pomůže i jeden osel. Chorvatské intimní rodinné melodrama se odehrává paralelně s vrcholícími válečnými událostmi v srpnu 1995. Jeho zatím posledním filmem je **Život je truba** (2015), ke kterému napsal i scénář. Jedná se o komedii, která je plná humoru, optimismu a hudby. Rodinné oslavy bývají skvělou příležitostí k vyřešení starých sporů, proto hlavní hrdiny filmu sledujeme při dvou takových událostech - svatbě Bury a Jany a štedrovečerní večeři. Ženich Bura se snaží usmířit se s otcem řezníkem, bratrem hazardním hráčem a matkou, která je účetní v důchodu. Velkorysou pomoc mu v tom poskytne jeho žena Jana a její podivná rodina, jejíž členové nejsou tak rozdílní, jak by se na první pohled zdálo.

V roce 2010 byl Nuić zvolen prezidentem Sdružení chorvatských režisérů.

V rozhovoru pro Cineuropu ohledně jeho dalších filmařských plánů v listopadu 2015 odpověděl, že ve svém dalším filmu se chystá věnovat opět životu v Záhřebu: "V dalším filmu bude mnoho herců a mnoho psů. Záhřeb mě inspiruje, takže si myslím, že město, ve kterém žiji, bude nadále přítomno i v mých budoucích filmech."

Již několik let žije se známou herečkou Ivou Babić, která ztvárnila roli Jany v jeho snímku **Život je truba** a je známá jako slovinská Uma Thurman. (SD)

11:35 hodin

LÉTO VE ZLATÉM ÚDOLÍ

(Ljeto u zlatnoj dolini)

Bosna a Hercegovina, Francie, UK 2003 / 105 min / DVD

Hrají: Haris Sijarić, Svetozar Cvetković, Zana Marjanović, Emir Hadžihafizbegović, Admir Glamočak, Saša Petrović, Kemal Čebo...

Hudba: Simon Boswell

Scénář: Srđan Vuletić

Kamera: Slobodan Trninić

Režie: Srđan Vuletić

Šestnáctiletý syn musí očist jméno svého zesnulého otce a zachránit čest rodiny.

Šestnáctiletí mladíci Fikret a Tiki (Haris Sijarić a Kemal Čebo) žijí na sarajevském panelovém sídlišti. Poflakují se po okolí, poslouchají hip hop a občas čichají lepidlo. Vzhledem k tomu, že se jim v prostředí poválečného Sarajeva nedostává mnoho pozitivních vzorů, drží se ještě celkem dobře. Fikret je v jádru citlivý, romantický, trochu do sebe uzavřený kluk, a Tiky, i když se tváří jako drsňák, by kamaráda nikdy nenechal na holičkách.

Pak ale Fikretovi zemře otec a na pohřbu, který je pro muslimy posvátnou záležitostí, přijde mafián Hamid (Emir Hadžihafizbegović) s obviněním, že mu zesnulý dlužil 50 000 marek a odmítne se s ním usmířit. Pro rodinu je to obrovská ostuda a všichni její členové přemýšlí, jak dluh splatit. Také Fikret to vidí jako svou povinnost, i když má pochybnosti o pravdivosti Hamidových slov. Svě obvinění ale řekl při pohřbu a při takové příležitosti je lež nemyslitelná. Protože tolik peněz nemají ani oni, ani jejich přátelé, zdá se situace neřešitelná.

Fikret s kamarádem Tikim dojdou k jedinému možnému řešení. Půjdou za Hamidem domů a zastřelí ho. U něj v bytě to ale dopadne úplně jinak, a když se dostanou po dalším nezdařeném zoufalém plánu na policii, události dostanou nový směr. Fikretova zoufalství využívá zkorumpovaný, frustrovaný policista (Svetozar Cvetković) a najímá jej k hlídání dcery místního zbohatlíka, kterou s kolegou unesl. Za tuto službu slíbí Fikretovi odměnu, jež by stačila na umoření dluhu vůči Hamidovi. Nepočítá však s dvěma skutečnostmi s tím, že Fikret s Tikim ještě nejsou tolik pokřivení okolím, a že unesená je jen o trošku starší než oni... (JF)

13:55 hodin

CIZINEC (Obrana i zaštita)

Bosna a Hercegovina, Chorvatsko 2013 / 87 min / DVD

Hrají: Bogdan Diklić, Nada Djurevska, Ivana Roščić, Rakan Rushaidat, Selma Alispahić, Vinko Kraljević, Sergej Trifunović...

Scénář: Bobo Jelčić

Kamera: Erol Zubcević

Režie: Bobo Jelčić

Chorvat Slavko má velké dilema. Jít na pohřeb svého zesnulého přítele do muslimské části Mostaru nebo ne?

Smrt starého přítele dostává Slavka (Bogdan Diklić) do dilematu. Není si jistý, jestli on, Chorvat, by měl jít na pohřeb v muslimské části Mostaru. Na jednu stranu má pocit, že je to jeho povinnost, na druhé straně se obává nepřátelských reakcí ze strany své vlastní komunity. Manželka je na něj našťavaná a jeho syn má již po krk jeho neustálých monologů, kterými si snaží ospravedlnit své jednání a postoje. Slavko, unavený, nejistý a rozervaný všudypřítomným rozdělováním na chorvatské a muslimské, na dobré a špatné, černé a bílé, má se svým městem mnoho společného. Film reflektuje skutečnost, že dvacet let po válce zůstává Mostar rozdělený. Vypráví příběh každodenního života v roztržité společnosti a ve světě, kde všudypřítomná paranoia dostává až groteskní nádech, jenž nutí nezainteresovaného diváka nevěřičně kroutit hlavou. Kromě toho, že přináší výstižný popis situace rozpolceného Mostaru, je také bystrou studii psychologie muže, který je přinucený překročit neviditelnou, ale v praxi velmi hmatatelnou linii dělící dva světy, které mají stejně odlišného jako společného. (JF s použitím textu z katalogu IFF Bratislava)

Bobo Jelčić (*1964, Mostar, Jugoslávie/Bosna a Hercegovina)

Bobo Jelčić se narodil 12. března 1964. Po dokončení studia na střední škole začal studovat na právnické fakultě. Studia práv ale nedokončil a v roce 1987 byl přijat na Akademii dramatických umění v Záhřebu, kde vystudoval divadelní režii. Režiroval nejen ve všech významných divadlech v Chorvatsku, ale také v Německu, Švýcarsku, Rakousku a v Národním divadle v hercegovském Mostaru. Je profesorem herectví na Akademii dramatických umění v Záhřebu. Od roku 1995 spolupracuje s dramaturgyní Natašou Rajković na představeních, která jsou postavena na novém pojetí práce s herci. Tato autorská dvojice je jednou z nejvýznamnějších v oblasti moderního divadla. Podstatou způsobu jejich práce je umístění herce do role autora. Jedná se o jakýsi poetický divadelní dokument, který většinou nevychází z pevného textu. Charakter herců i jejich vzájemné vztahy jsou vytvářeny postupně v průběhu dlouhých zkoušek. Důležitým znakem jejich společných projektů je také způsob jakým vtahují diváky do děje. Diváci mají pocit jako by se náhodou ocitli v něčím obyčejném pokoji.

*V roce 2005 Bobo Jelčić společně s Natašou Rajković dokončili svůj první experimentální film **Ono sve što znaš o meni** (2005), který měl svou premiéru na filmovém festivalu Motovunu. Děj filmu se odehrává v Záhřebu, kdy jedna z hrdinek, Nataša, uteče po hádce se svým přítelem zpět domů, do třípokojového bytu, kde žije její matka, tři dospělí bratři, a i přítelkyně jednoho z nich. Film dává divákům možnost nahlédnout do života jednotlivých členů rodiny, seznamuje nás s jejich problémy, frustracemi, vzájemnými vztahy. Po rodinné radě dochází členové rodiny k závěru, že je třeba se rozdělit, avšak zmlátají se v bezvýchodné situaci, protože neumí žít společně ani odděleně. Film je řadou hyperrealistických scén, v nichž sledujeme diskuse a hádky členů rodiny ve vypjaté situaci.*

*V roce 2013 měl na Berlinale premiéru jeho druhý celovečerní film **Cizinec** (Obrana i zaštita, 2013). VFM. Tento film získal okolo dvaceti významných ocenění na různých festivalech po celém světě.*

*V roce 2014 byl přizván do projektu **Short plays** (2014), kterého se zúčastnilo 31 režisérů ze zemí účastnících se mistrovství světa ve fotbale. Natočil pro něj krátký film **Výměna triček**. Cílem tohoto projektu bylo ukázat fotbal očima nejlepších světových režisérů. Dále je tvůrcem filmu **Ulica**, který je součástí projektu **Nový film**, zahrnujícího filmy patnácti chorvatských filmových režisérů. Od roku 2014 pracuje jako scénárista a režisér na filmu **Promatrač** (2014), který ještě není dokončen.*

Bobo Jelčić také působí jako odborný asistent na Akademii dramatických umění v Záhřebu, kde vyučuje herectví a herci pod jeho vedením pravidelně získávají nejvyšší profesionální

ocenění. On sám získal též mnoho prestižních cen za své herecké výkony i za režii. Žije a pracuje v Záhřebu. Byl ženatý s populární divadelní, televizní i filmovou herečkou Natašou Dangubić (*1975) se kterou má dceru Lolu Kláru (*2007). (SD)

16:00 hodin

JE TĚŽKÉ BÝT DOBRÝ (Teško je biti fin)

Bosna a Hercegovina, Velká Británie, Slovinsko, Srbsko, Německo 2007 / 102 min / DVD

Hrají: Saša Petrović, Daria Lorenci, Damir Savić, Danijal Savić, Senad Bašić, Emir Hadžihafizbegović, Jasna Žalica...

Hudba: Srđan Kurpjel, Saša Lošić

Scénář: Srđan Vuletić, Miroslav Mandić

Kamera: Slobodan Trninić

Režie: Srđan Vuletić

Sarajevského taxikáře napadne absurdní myšlenka - co kdyby začal být poctivý?

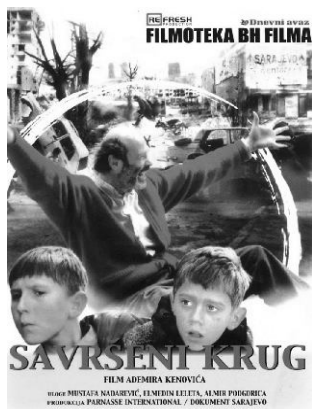
Čtyřicetiletý Fudo (Saša Petrović) jezdí po Sarajevu jako taxikář. Vedle toho spolupracuje s místním podsvětím: dává zlodějům tipy na domy, jejichž majitelé odjeli na dovolenou. Kvůli manželce (Daria Lorenci) a hlavně kvůli malému synovi chce s touto činností přestat. Zbavit se vlastní minulosti však není jednoduché. Začne novým autem, na jehož koupi si půjčí od kolegy Seja (Emir Hadžihafizbegović), který si ale nárokuje protislužby a není ochoten uvěřit, že se chce Fudo žít poctivě. Jeho předsevzetí nevěří ani manželka a i s malým synem od něj odchází. Navíc je jeho prvním pasažérem v „novém“ životě neznámá těhotná žena, již odveze do porodnice, kde je potom považován za otce dítěte. Sejo se jej pokusí několikrát namočit, pod záminkou, že mu pomáhá vydělat na splacení dluhu, do nelegálního podniku. Posílí v něm ale pouze odhodlání stát se lepším člověkem. Fudo chce získat zpět svou ženu a syna, a to i za cenu otevřeného konfliktu se Sejem, který je za dobráckou buranskou maskou velmi nebezpečným a zákeřným člověkem.

Druhý celovečerní film Srđjana Vuletiće je příběhem muže, jenž radikálně mění svou životní cestu. Jeho proměna je o to těžší, že se odehrává v dnešní bosenské metropoli, která rovněž hledá svou tvář. I přes poměrně vážné hlavní téma nepostrádá film humor, kterým je příběh citlivě okořeněn a nepropadá se do bažiny beznaděje a zoufalství jako jiné filmy zpracovávající téma boje člověka se zkaženým světem. (Text MFF Karlovy Vary rozšířil JF)

Srđan Vuletić (*1971, Bijeljina, Jugoslávie/Bosna a Hercegovina)

Studoval na Akademii dramatických umění v Sarajevu obor režie a dnes na téže škole přednáší scénaristiku. Na škole režíroval divadelní hry a také začal natáčet krátké filmy. Po začátku války v roce 1992 pracoval v nemocnici jako lékařský technik a tuto zkušenost zúročil v krátkém dokumentárním snímku **Palio sam noge** (1993), který o rok později získal Evropskou filmovou cenu. Jako člen SaGA (Sarajevo Group of Authors) režíroval několik dokumentárních filmů. Jeho krátké filmy **Put na mjesec** (1998), **Trojskok** (2000), a **10 minuta** (2002) se úspěšně účastnily festivalových soutěží po celém světě. Působil jako asistent režiséra Ademira Kenoviće na filmu **Dokonalý kruh** (Savršeni krug, 1997). V hrané kinematografii debutoval snímkem **Léto ve zlatém údolí** (Ljeto u zlatnoj dolini, 2004), který byl oceněn na festivalech v Rotterdamu, Sofii a

Bruselu. Druhý celovečerní hraný film **Je těžké být dobrý** (Teško je biti fin, 2007) bodoval na festivalech v Hamburku, Miami a Sarajevu. (PM s použitím textu z katalogu MFF Karlovy Vary)

18:10 hodin

DOKONALÝ KRUH (Savršeni krug)

Bosna a Hercegovina, Francie 1997 / 110 min / DVD

Hrají: Mustafa Nadarević, Almedin Leleta, Almir Podgorica, Josip Pejaković, Jasna Diklić, Mirela Lambić, Sultana Omerbegović...

Hudba: Esad Arnautalić, Ranko Rihtman

Scénář: Ademir Kenović, Pjer Žalica, Abdulah Sidran

Kamera: Milenko Uherka

Režie: Ademir Kenović

Dvou sirotků se uprostřed ostřelovaného Sarajeva ujme stárnoucí básník.

Dokonalý kruh natočil Ademir Kenović v Sarajevu jen dva roky poté, co skončila válka. Vypráví příběh Adise a Kerima (Almedin Leleta a Almir Podgorica) dvou malých sirotků, kteří se ocitnou sami uprostřed obléhaného Sarajeva a stárnoucího básníka Hamzy (Mustafa Nadarević), jenž odmítl město opustit, přestože jeho manželka s dcerou uprchly do bezpečí. Jejich osudy se náhodou protnou v Hamzově bytě, do kterého se vystrašení chlapci vloupali, aby našli něco k jídlu. Hamza je u sebe nechá přespat a druhý den se s nimi vydává hledat tetu, kterou mají mít někde v Sarajevu. Jejich cesta je velmi nebezpečná, protože na mnoho ulic míří neustále hlavně odstřelovačů a z pohorí Igman přilétají dělostřelecké granáty. Hamza kluky učí obezřetnosti a vysvětluje jim, jak ve městě přežít. Když zjistí, že jejich tetu evakuovali se zraněním do Německa, snaží se přesvědčit úřady, aby chlapce poslali za ní. To však ve válečném chaosu není možné, a tak kluci zůstávají s ním. Vzniká mezi nimi zvláštní láskyplný vztah, přesto se Hamza i nadále pokouší dostat chlapce k jejich jediné žijící příbuzné. Nakonec se odhodlá k zoufalému kroku a rozhodne se je se svým srbským přítelem dostat přes frontu na letiště, které je pod kontrolou jednotek UNPROFOR.

Na scénáři k filmu spolupracoval Ademir Kenović s Pjerem Žalicou a se sarajevským básníkem Abdulahem Sidranem, jehož filozofie a zkušenosti z obléhaného města se do značné míry promítly do postavy básníka Hamzy. Dokonalý kruh je prvním filmem natočeným v poválečné Bosně, v době, kdy se Sarajevo vzpamatovává z několikaletého obléhání. Je natočen tak, aby vzbudil emoce. Na rozdíl od některých jiných filmů vracejících se k občanské válce v bývalé Jugoslávii ale nerozdmýchává další nenávist. Vzbuzuje spíše lítost a soucit, ale i obdiv k odhodlání obyvatel Sarajeva v krutých podmínkách přežít a uhasit město.

Vzhledem k tomu, že měl film premiéru dva roky po uzavření Daytonské dohody, která formálně ukončila válku v Bosně a Hercegovině, je potřeba vyzdvihnout nadhled, se kterým autoři film natočili. Filmu prospělo, že je oproštěn od nějakého většího rozboru důvodů vedoucím k válce a hodnocení vzniklé situace. Absenci vsazení děje do širšího kontextu lze vytknout novým snímkům reflektujícím válku v Bosně, v případě Dokonalého kruhu ji lze považovat za přednost.

(JF)

Ademir Kenović (*1950, Sarajevo, Jugoslávie/Bosna a Hercegovina)

Režisér, producent a pedagog. Ademir Kenović se narodil 14. 9. 1950 v Sarajevu. Jeho strýc byl filmový producent, otec herec a matka asistentkou režie. „Film mne fascinuje celý život“, říká Kenović a vzpomíná na své první setkání s filmem. Tehdy si jako sedmiletý zahrál ve filmu **Parče plavog neba**. Když dokončí svá studia na fakultě, stěhuje se do USA. Začíná zde na Dennisonově univerzitě v Ohio studovat filmovou vědu, anglickou literaturu a umění. Ne každý umělec z tehdejší Jugoslávie měl takovou příležitost - tato studia významně poznamenala jeho další umělecké směřování. Po návratu do vlasti se postupně stává jedním z nejvlivnějších tvůrců jugoslávské federace.

V roce 1986 režíruje svůj první film **Ten malý kousek duše** (Ovo malo duše). Původně se jednalo o televizní film, který se však v roce 1991 dostal na plátno kina v „sekcí prvních filmů“ na festivalu v Cannes. Jeho další film **Kuduz** je z roku 1989. Získal tři nominace na Evropskou filmovou cenu a také zvláštní cenu Evropské filmové akademie. V roce 1989 je jmenován profesorem filmových nauk na Akademii múzických umění v Sarajevu, kde vychoval mimo jiné i mezinárodně úspěšného režiséra Danise Tanoviće.

V době války pak točí přes padesát dokumentárních filmů, které zachycují válečné útrapy v obleženém Sarajevu. Stal se tak tvůrcem sarajevského filmového deníku - dokumentární série **Ulica pod opsadom**. V roce 1997 natáčí první poválečný film Bosny a Hercegoviny **Dokonalý kruh** (Savršeni krug). Film je ověnčen řadou cen z mezinárodních festivalů (Chalais, Cannes, Tokyo, Jerusalem nebo Quebec). Začíná také aktivně produkovat filmy. Svému žáku Pjeru Žalicovi filmy **Hoří** (Gori Vatra) a **U strýčka Idrize** (Kod amidže Idriza) a dokument **Orkestar**; Ognjenu Sviličićovi film **Armin**, Chorvatu Rajko Grlićovi známý a úspěšný film **Karaula** a bosenskému herci Brankovi Djurićovi film **Traktor, ljubav a rock'n'roll** nebo dalšímu svému žáku Srđanovi Vuletićovi film **Je těžké být dobrý** (Teško biti fin).

Jeho posledním hraným filmem je v mezinárodní koprodukcí natočený historický snímek **Secret Passage** z roku 2004 s Johnem Torturrem v hlavní roli. V současnosti je Kenović spolumajitelem sarajevské produkční společnosti Refresh.

Ademir Kenović je stále aktivním tvůrcem, který promlouvá do kulturního života Bosny a Hercegoviny. „Mnoho lidí se mne stále ptá, proč už netočím takové filmy jako **Kuduz** nebo **Ovo malo duše**. Těžko se mi na to odpovídá. Musím poctivě říci, že se mi již nepodaří natočit takové filmy, ne protože bych nechtěl, ale protože je to nemožné. Pocity a reflexe, které existovaly v té době (osmdesátých letech), se už neopakují. Vládl tehdy jakýsi klid, melancholie a naivita. Ta je dnes nahrazena zklamáním, hořkostí a agresivitou. V té době nebyl problém udělat film, který byl odrazem reálného světa. Dnes si nejsem jistý, že by někdo chtěl vidět film, který je odrazem té šedi, kterou žijeme. Film má svou logiku, která nemá mít nic společného s realitou. V rámci této filmové logiky je třeba vyprávět příběh, který je pro diváka věrohodný a zároveň v něm vyvolává city, pocity a emoce, aby si uvědomil, jakou realitu chce mít kolem sebe. Proto je řada mých zájmů, aktivit a činností, které teď dělám, širší než jen natočit film.“ (MK)

Překlady filmů:

Lenka Fojtíková (Hoří, U strýčka Idrize)
Petr Michálek (Dobře naladění nebožtíci)
Marek Polčák (Vše zdarma)
Jan Bukáček (Léto ve zlatém údolí)
Branka Čačković (Cizinec)
Alžběta Matuščíková (Je těžké být dobrý)

Milan Hekrla a David Šulák (Dokonalý kruh)
Markéta Zelená (Motel Nana)
Kryštof Kovář (Ten malý kousek duše)
Tomáš Vařejka (Most na konci světa)
Zdeňka Kocourková (Nafaka)

20:50 hodin

U STRÝČKA IDRIZE (Kod amidže Idriza)

Bosna a Hercegovina 2004 / 94 min / DVD

Hrají: Senad Bašić, Mustafa Nadarević,
Semka Sokolović-Bertok, Emir Hadžihafizbegović,
Jasna Žalica, Nada Djurevska...

Hudba: Saša Lošić

Scénář: Namik Kabil

Kamera: Mirsad Herović

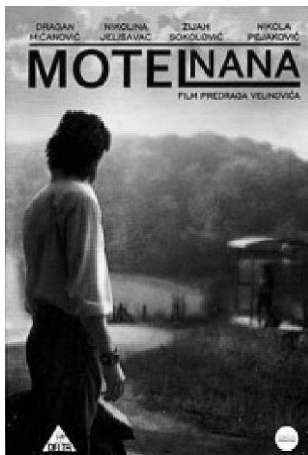
Režie: Pjer Žalica

Návštěva synovce u strýce a trampoty s opravou nefungujícího bojleru dávají nahlédnout do života obyčejných lidí v poválečném Sarajevu.

Za Idrizem (Mustafa Nadarević) a Sabirou (Semka Sokolović-Bertok) do domku na okraji Sarajeva přijíždí jejich synovec Fuke (Senad Bašić), aby jim opravil nefunkční bojler. Pro oba postarší manžele je to vítané rozptýlení od každodenní rutiny. Při práci na opravě bojleru a při kávě a svačině s Fukem nezávazně klábosí o životě. Atmosféra, která zde panuje, je pro diváka důvěrně známá. Minimálně ti, kdož zažili návštěvu u příbuzných, se kterými se stýkají jen zřídka, budou mít možná pocit děja vu. Přestože by se na první pohled mohlo zdát, že spolu hrdinové příběhu vedou jen zdvořilostní konverzaci, s přibývajícím časem vyplývají na povrch různé skryté skutečnosti.

Když chce Fuke večer odjet, nemůže nastartovat auto. Poté co se auto nerozjede ani po vydatné pomoci lidí z okolí, nechá se přesvědčit, aby zůstal přes noc. Domů na druhou stranu Sarajeva by se totiž už nedostal. Otevírá se mu tak prostor pro hlubší proniknutí do vztahů strýce a tety k sobě navzájem a k jejich dceři, která je přestala navštěvovat. Ze skříňně se vynoří i duchové nedávné válečné minulosti a dojde i na Fukeho osobní problémy.

Ráno je ale úplně jiné než probdělá noc. Poté, co vysvitne slunce a auto nastartuje, jsou vytvořeny podmínky pro usmíření a nový začátek... (JF)

23:15 hodin

MOTEL NANA (Motel Nana)

Bosna a Hercegovina, Srbsko 2010 / 92 min / Bluray

Hrají: Dragan Mićanović, Nikolina Jelisavac, Zijah Sokolović,
Branko Sančanin, Nikola Pejaković,
Mladen Nelević...

Hudba: Nevena Glušica

Scénář: Ranko Božić

Kamera: Milorad Glušica

Režie: Predrag Velinović

Mladý suspendovaný profesor historie z Bělehradu přijímá místo učitele na malotřídce v zapadlé horské vsi v Bosně.

Nadšený učitel dějepisu a milovník antiky Ivan (Dragan Mičanović) uhodí při výuce nezvladatelného žáka. Video s touto událostí pořízené mobilním telefonem se dostane na internet a rodiče postiženého žáka podají na učitele stížnost. Ředitel školy nemá odvahu se za svého podřízeného postavit. Než by čelil kampani, která se proti škole rozpoutala v médiích, učitele raději, za tichého souhlasu celého učitelského sboru, suspenduje.

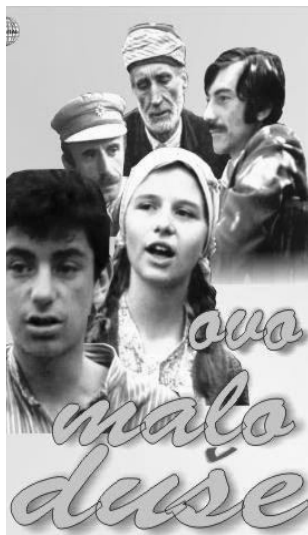
Ivan opouští Bělehrad a přijímá místo učitele v zapadlé horské vsi poblíž Banja Luky v Republice Srbské v Bosně. Dostává se do zcela odlišného prostředí, ve kterém se setkává s etnickou nesnášenlivostí a chudobou, jež v tomto kraji prohloubila válka v 90. letech minulého století. Zjišťuje, že čas ještě zdaleka nedokázal zhojit všechny válečné rány. Seznamuje se s místními dětmi, které jsou ovlivněny prostředím, ve kterém vyrůstají, a postojí svých rodičů. Potkává mladou dívku Jasmínu (Nikolina Jelisavac), která se do zapadlé vesnice vrací po letech strávených na západě, aby se přiblížila ke svým kořenům.

Seznamuje se také s místním zbohatlíkem (Zijah Sokolović) provozovatelem honosného Motelu Nana, který ze ziskných důvodů přesvědčil Jasmínu k návratu. S ním vychází zprvu dobře, postupně však zjišťuje, že se jejich světy nemůžou prolnout. Pochopí také, že je nad jeho síly změnit myšlení místních lidí. (JF)

Predrag Velinović (*1966 Novi Pazar, Jugoslávie/Srbsko)

Absolvoval filmovou a televizní režii na Fakultě dramatických umění v Bělehradě, kde také dnes působí jako profesor. Natočil více než 100 televizních pořadů a reklam. Pro Bělehradské národní divadlo natáčel záznamy divadelních her, oper a baletů. V roce 2008 založil vlastní produkční společnost Sirius production. V celovečerním filmu debutoval dramatem o stárnoucím herci **Senke uspomena** (2001), který byl uváděn na mnoha festivalech. Následovala romantická komedie **Volím te nejvíce na světě** (2003) a drama **Motel Nana** (2010), které na festivalu v Sopotech vyhrálo 5 hlavních cen. Momentálně dokončuje svůj čtvrtý film **Nigde**. (PM)

Neděle 24. dubna 2016

9:30 hodin

TEN MALÝ KOUSEK DUŠE

(Ovo malo duše)

Ademir Kenović

Jugoslávie 1986 / 73 min / DVD

Hrají: Branko Đurić, Boro Stjepanović, Zaim Muzaferija, Saša Petrović, Snježana Sinovčić, Davor Janjić, Sabrina Sadiković...

Hudba: Esad Arnautalić

Scénář: Ranko Božić

Kamera: Mustafa Mustafić

Režie: Ademir Kenović

Dospívající mladík má své touhy a sny o lásce. To ale není podstatné, nedávno skončila 2. světová válka a on žije v horské vsi kdesi v Bosně.

„I ten malý kousek duše, který člověk má, mu dal ďábel jenom proto, aby to měl těžší.“ To je základní myšlenka, kterou režisér Ademir Kenović spolu se scénáristou Rankem Božićem přetavili v celovečerní, původně televizní snímek **Ten malý kousek duše**.

Film nás zavádí do prostředí malé horské vsi někde v Bosně po skončení 2. světové války. V popředí příběhu je rodina chudého rolníka Ibrahima (Branko Đurić), který zůstal v domě se svými třemi dětmi. Manželka mu onemocněla vážnou nemocí a on se tak musí o vše postarat sám. Se situací, do které se dostal, se snaží poradit, jak nejlépe umí. Děti mu musí pomáhat s hospodářstvím, takže ani nemohou chodit do školy. Přesto má jeho čtrnáctiletý syn Nihad (Davor Janjić) své touhy a sny o lásce. Brzy poté, co se začne sblížovat se sousedovou dcerou Senadou, konstatují lékaři, že stav jeho matky je beznadějný a řeknou Ibrahimovi, aby si ji odvezl domů. Matka vysloví přání, že by chtěla, aby se její nejstarší syn oženil. Pro Ibrahima je nemyslitelné toto její poslední přání nesplnit, a tak synovi domluví narychlo svatbu se starší dívkou z vedlejší vesnice. Nihad tak přeskočí období dospívání, kdy by měl chodit do školy, objevovat svět a prožívat první lásky, a stává se ve svých necelých patnácti letech předčasně dospělým.

Film byl natočen v produkci sarajevské televize již v roce 1987, ale do kin se dostal až na začátku devadesátých let (mimo jiné na festivalu v Cannes). Proto jsme jej zařadili do období, které mapuje náš festival. Scénář vzešel ze soutěže vypsané Televizí Sarajevo. Jako scénárista jím debutoval Ranko Božić (podle jeho scénáře je natočen také film **Motel Nana**, který uvádíme v programu semináře, dále spolupracoval např. s Emirem Kusturicou na scénáři k filmu **Život je zážrak** a napsal scénáře k úspěšným filmům **Montevideo Bog te video!** a **Montevideo - vidimo se!** o fenomenálním úspěchu jugoslávské fotbalové reprezentace na prvním mistrovství světa v Montevideu). Scénář měl 28 stran, a když si jej Kenović vybral k natáčení celovečerního filmu, řekli mu v televizi, že podle něj nelze natočit víc jak patnáct minut. Kenović se v jednom rozhovoru svěřil, že negativní reakce některých jeho kolegů po první projekci filmu jej přiměly k odchodu do Francie. Nicméně po roce, když zjistil, že divácký ohlas na film je velmi dobrý, se rozhodl k návratu do Jugoslávie. Dnes je film po právu řazen ke „zlatému fondu“ jugoslávské, potažmo bosensko-hercegovské kinematografie.

Ptáme-li se, co Admira Kenoviće tolik zaujalo na scénáři Ranka Božiće, mohou být jedním z důvodů skvělé dialogy, které tehdy začínající scénárista napsal. Jen tak mimochodem se mu podařilo vložit do zdánlivě banálních slov velký obsah. Za všechny jeden příklad. Hned v úvodu filmu je scéna, kdy starý Jusuf (Zaim Muzaferija) vykládá svým přátelům příběh: „Jeden Čech veterinář mi ještě před válkou řekl, že podle jeho víry a podle starých knih Bůh chtěl, aby člověk žil tisíc let.“ „Tisíc let? To by byl život! A co se pak stalo?“ ptá se jeho přítel u sklenky rakije. „To bylo v době, kdy Bůh stvořil prvního člověka Adam se jmenoval, pokud si dobře vzpomínám. Dal mu jídlo a pití. I ženu mu stvořil. Jen jim zakázal dotýkat se nějakých nebeských jablek. Mohl mít všechno, jenže...“ „Co se stalo?“ „Ta žena navedla Adama, aby utrl jablko. Přirozeně, Bůh to viděl, naštal se a byl konec. Od té doby lidé trpí, žijí a umírají jako všechna ostatní stvoření - jen kvůli té ženě!“ A přítel reaguje přirozeně tradiční balkánskou kletbou: „Och, jebu její matku!“. V té chvíli se od stolu zvedne pošťák a vypadá to, že má najednou nějak naspěch. Když se ho ptají, kam tak najednou pospíchá, říká, že má moc práce. A tiše k přátelům prohodí: „To, co jsi tu vyprávěl, to je náboženství. Na to si dávejte pozor. To je pro lidi nebezpečné!“ (JF)

11:30 hodin

MOST NA KONCI SVĚTA

(Most na kraju svijeta)

Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Srbsko, Francie
2014 / 115 min / DVD

Hrají: Aleksandar Bogdanović, Nela Kocsis, Slaven Knezović, Vlatko Dulić, Jelena Perčinić, Boro Stjepanović, Đorđe Kukuljica...

Hudba: Dalibor Grubačević

Scénář: Branko Ištvančić

Kamera: Branko Cahun

Režie: Branko Ištvančić

Pátrání po nezvěstném bosenském Chorvatovi, který žil v srbském domě v chorvatské Krajině, probíhá v době, kdy se Srbové vracejí domů.

Jedním z důsledků občanské války v Bosně a Hercegovině bylo to, že obrovské množství lidí přišlo o své domovy. Část bosenských Chorvatů z Hercegoviny se uchýlilo do Chorvatska a usídlila se v Krajině - v domech, ze kterých utekli či byli vyhnáni Srbové při chorvatské vojenské operaci Bouře, jež z mapy definitivně vymazala mezinárodně neuznanou Republiku Srbská Krajina.

Příběh filmu **Most na konci světa** se odehrává několik let po těchto událostech, v době kdy se chce část Srbů vrátit do svých domů. Noví chorvatští vlastníci těchto nemovitostí se dostávají do velmi nezavidělné situace - po několika málo letech jim hrozí, že opět skončí bez střechy nad hlavou. A právě v této třaskavé atmosféře se z ničeho nic ztratí starý muž - bosenský Chorvat Jozo. Policista Filip (Aleksandar Bogdanović), který rovněž žije v srbském domě, na jehož dveře klepe původní majitel, je pověřen vyšetřováním případu. Mezi lidmi se povídá, že Jozu zabil navrátilivší se Srbové, ale Filip nedbá na klevety a k vyšetřování případu se snaží přistoupit poctivě a nezatížen předsudky. A to se některým jeho spoluobčanům nelíbí. (JF)

Branko Ištvančić (*1967, Subotica, Jugoslávie/Srbsko)

Filmový a televizní režisér Branko Ištvančić se narodil v roce 1967 v Subotici, nejsevernější město Srbska, které se nachází asi 10 km jižně od maďarských hranic. Navštěvoval základní školu ve vesnici Tavankut poblíž Subotice. Své první filmové pokusy natáčel na 8mm film ve věku deseti let. Ve třinácti letech vyhrál celostátní jugoslávskou soutěž v ovládní kinotechniky. Od patnácti let se systematicky zabývá dokumentem, kdy s maďarským režisérem a učitelem Zoltanem Siflisem ze Subotice natáčí svůj první amatérský dokumentární film. Už ve svých osmnácti letech získal několik ocenění na chorvatských a mezinárodních festivalech dokumentárních a krátkých filmů.

Střední školu studoval v Subotici. Během studia pracoval jako výpravčí na železniční stanici Tavankut. Po studiu střední školy odešel studovat do Záhřebu, kde v roce 1999 absolvoval filmovou a televizní režii na Akademii dramatických umění.

Během svých studií natočil v roce 1993 svůj první krátkometrážní hraný film **Rastanak** (1993). Ve filmu vychází z hluboce zakořeněné tradice chorvatského dokumentárního filmu, jenž klade důraz na člověka, kterého se nebojí zobrazit s patřičnou dávkou humoru. Jedná se o krátký

hraný film o mladém páru, který se loučí na nádraží. Vlak mladého námořníka má ale stále větší zpoždění a pár se postupně během dlouhého loučení vzájemně odcizuje. First Film Foundation z Londýna zahrnuje tento film do výběru šesti nejpozoruhodnějších filmů mladých evropských režisérů. Filmu byla udělena dvakrát chorvatská cena Octavian za nejlepší dokumentární film a hlavní cena za nejlepší film. Film získal i ceny za nejlepší režii na festivalech v zahraničí.

Dokumentární film **Plašitelj kormorána** (1998) řadí kritika mezi nejlepší dokumenty devadesátých let v Chorvatsku. Film pojednává o jednom netradičním a zajímavém povolání. Popisuje práci člověka, který chrání jezero před kormorány, kteří devastují populaci ryb v jezeře. Plašení kormoránů se stává posedlostí, která nekončí s koncem pracovní doby. Na druhou stranu si lidé bojující s kormorány uvědomují, že dokud u jezera budou kormoráni, mají existenční jistotu. Film tak ukazuje na zajímavou závislost lidí od jezera na kormoránech.

Od roku 2003 trvale pracuje pro chorvatskou televizi (HRT) jako režisér dokumentárních a vzdělávacích programů a seriálů.

Dokumentární film **Dobryj člověk** (Bunarman, 2003) vykresluje práci kopáče studní Antuna Gabajčeka, který hloubí studny tradiční metodou, přestože jeho řemeslo postupně díky novým a rychlejšími technologiemi odumírá.

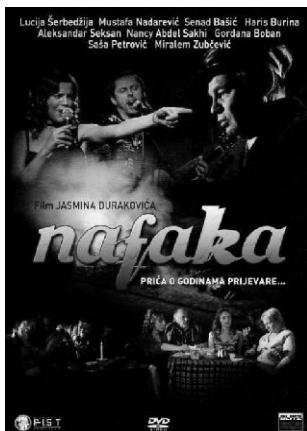
První celovečerní film **Duh u močvari** (2006) se stal jedním z nejsledovanějších chorvatských filmů. Byl to totiž po dvaceti letech první dětský film natočený v Chorvatsku a stal se v zemi svého vzniku kasovním trhákem. Bratr a sestra, Miron a Melita, jedou na návštěvu svého kamaráda Zoltana na zimní dovolenou. Ve stejnou noc, co Miron a Melita dorazí, je chlapec Halazs nalezen promzlý a blouznící na okraji močálu. Říká se, že byl napaden bílým duchem z bažiny. Od té doby Halazs nemluví. Do vyšetřování události se pouštějí nejen místní chlapi, ale na vlastní pěst také děti, povzbuzené povídkami staré Etelky.

V roce 2011 vydal Ištvančić v Záhřebu knihu o režii dokumentárního filmu s názvem Poetické dokumenty Zorana Tadića.

V roce 2013 natočil Branko Ištvančić v chorvatsko–srbsko–bosensko–francouzské koproduci celovečerní film **Most na konci světa** (Most na kraju svijeta).

Branko Ištvančić je členem Sdružení chorvatských režisérů.

V únoru 2016 měl premiéru intimní a šokující dlouhometrážní dokumentární film **Sve je bio dobar san**. Devadesátiminutový dokument popisuje událost z období války v Chorvatsku (1991–1995). Sleduje osud francouzského dobrovolníka, který se zapojil do bitvy o Vukovar na chorvatské straně a byl zavražděn společně s mnoha civilisty na farmě Ovčara. (PH)

14:00 hodin

NAFAKA (Nafaka)

Bosna a Hercegovina 2006 / 110 min / DVD

Hrají: Nancy Abdel Sakhi, Haris Burina,
Aleksandar Seksan, Lucija Šerbedžija,
Mustafa Nadarević, Senad Bašić, Saša Petrović...

Hudba: Sejo Sexon

Scénář: Jasmin Duraković

Kamera: Mirsad Herović

Režie: Jasmin Duraković

Příběh skupiny přátel uprostřed obléhaného Sarajeva, kteří věří v život, přátelství a solidaritu.

V době válečného konfliktu v Bosně a Hercegovině odtud uteklo na západ tisíce lidí. Po válce se vrátili jen někteří a vlna emigrace kvůli neutěšené situaci v zemi zdevastované válkou pokračovala. Zcela opačným směrem se rozhodla jít Janet - Američanka afrického původu. Přijíždí po válce do Sarajeva a na americkém konzulátu žádá bosenský pas. Když se jí překvapený konzul zeptá, co jí k tomu vede, vypoví mu svůj příběh, který je zároveň příběhem filmu *Nafaka*.

Janet přišla do obléhaného Sarajeva na začátku války s touhou pomáhat. Při jednom dělostřeleckém útoku srbských jednotek na město se náhodou potkala s bosenským vojákem, kterému nikdo neřekl jinak než Červené oko, protože při pohledu na krev omdlával. S ním se dostala do uzavřené komunity lidí, kteří bránili svou ulici a snažili se vést navzdory nepřízní osudu relativně normální život. Scházeli se v kavárně Kapitál, kterou vedl pevnou rukou muž s přezdívkou Marks. Jeden den podnikali výpady na nepřátelskou linii, druhý den s nepřitelem vyměňovali zboží. Společně nesli riziko svého podnikání a Janet byla po celou dobu u toho - po boku Červeného oka, do kterého se zamilovala. Válku prožili jakoby v transu, připraveni na to, že mohou každý den umřít. Nepřemýšleli nad tím, co bude zítra.

Po válce se všichni snažili zapojit do normálního života. To se ale ukázalo být těžší, než se jim předtím zdálo. A Janet pochopila, že její role strážného anděla ještě zdaleka neskončila. Přátelé najednou potřebují pomoc ještě naléhavěji než za války...

Odlhčený tón, který pro své vyprávění zvolil Jasmin Duraković je bližší Kusturicovu nebo Dragojevićovu přístupu k zobrazení bosenské války než k vážnému a zodpovědnému přístupu Kenovićovu. A stejně jako jejich filmy **Underground** a **Pěkné vesnice pěkně hoří**, nepůsobí neuctivě k obětem války, a navíc přináší poselství nutící k zamyšlení. (JF)

Jasmin Duraković (*1966, Bugojno, Jugoslávie/Bosna a Hercegovina)

Jasmin Duraković, režisér, spisovatel a producent, se narodil v roce 1966 ve městě Bugojno, které se nachází v centrální části Bosny a Hercegoviny. Jeho umělecká kariéra začala v polovině osmdesátých let, kdy začíná psát o filmu a videoartu. Byl šéfredaktorem listu Valter. Poté se stal editorem a příspěvatelem do mnoha dalších bosenských novin, například Bosanski pogledi, Slobodna Bosna, BH dani, Nedjelja. Za své novinářské angažmá v Bosně a Hercegovině získal mnoho významných ocenění, včetně ceny Novinář roku 2000.

*Ve filmu a televizi pracuje od roku 1990. Je autorem četných televizních pořadů, reportáží, televizních esejí a krátkých filmů, včetně známého dokumentárního pořadu "Čekající 2001 Sarajevo". V letech 2001 až 2008 byl prvním generálním ředitelem RTVFBiH - Rádio a televize federace Bosny a Hercegoviny. Jako ředitel RTVFBiH se podílel na poválečném zvyšování úrovně filmu v Bosně a Hercegovině. Během tohoto období se federální televize Bosny a Hercegoviny koprodukčně podílela na 15 filmech, které získaly řadu filmových cen (**10 minuta, Gori vatra, Kad amidže Idriza, Ljeto u zlatnoj dolini, Go West, Sasvim lično, Dobro uštítani mrtvací, Živi i mrtvi, Teško je biti fin, Snijeg, Turneja...**). Duraković byl producentem úspěšných televizních seriálů. Produkoval například sérii **Lud, zburjen, normalan** (2007) nebo dokumentární seriál **Pozitivna geografija**. Také jeho divadelní hry Grad od snova 2000 a Te sjajne godine opsade obdržely nejvyšší divadelní ocenění v Bosně a Hercegovině; oba texty jsou umístěny v Národním divadle v Tuzle. V současné době pracuje jako producent ve své vlastní produkční společnosti DEPO.*

*V roce 2006 režíroval film **Nafaka**. V roce 2010 natočil film **Sevdah za Karima**. Film se odehrává v Sarajevu po 11. září 2001. Karim je bosenský muslim, který pracuje ve skupině likvidujících miny v okolí Sarajeva. Karimova skupina čeká na odjezd do Iráku, pro který se rozhodli z finančních důvodů. Je to příběh o milostném trojúhelníku mezi Karimem, jeho nejlepším*

přítelem Jukou, a Ivanou. Zároveň je to příběh o střetu mezi Západem a islámem, o tom, jak se mladí Bosňané vyrovnávají s touto problematikou.

Dalším filmem Durakoviće byl film **Ja sam iz Krajine, zemlje kestena** z roku 2013. Děj filmu se odehrává v Bosenské krajině. Tento příběh je založen na nepublikovaném románu *Bloody bit* od scénáristy filmu. Ve filmu se hlavní hrdina po dlouhé době vrací do vlasti, kde potkává své kamarády z mládí, bývalé lásky, matku a otce, kterého nikdy v životě neviděl. Prostřednictvím příběhu dvou bratrů zavádí film diváka do pohraničí plného legend, intrik a skrytých tajemství.

Předposledním filmem je film **The Final Barrier** (2016), který vznikl ve spolupráci s rakouským partnerem. Film pojednává o současné uprchlické krizi v Evropě. První záběry byly vytvořeny na autentických místech, například v blízkosti bělehradského autobusového nádraží, kde pobývali syřští uprchlíci v rozsáhlém parku. Další záběry pro film byly pořízeny u srbsko-maďarských hranic. Tento film je dokončován ve Vídni a bude mít premiéru na podzim 2016.

V současné době Jasmin Duraković připravuje film **Balada o Pisonji i Zugi**. Film se již začal točit, ale natáčení bylo pozastaveno z finančních důvodů. Jedná se totiž o nákladný projekt, v rámci kterého vznikne celovečerní film a televizní seriál. Film je natáčen na základě stejnojmenné kulturní písně rockové kapely *Zabranjeno pušenje* (*Kouření zakázáno*) a zazní v něm řada známých písní. (PH)

Bosensko–hercegovská stopa v jugoslávské kinematografi

Historie kinematografie na území Bosny a Hercegoviny se začala psát 27. července 1897. V ten den se uskutečnila v Sarajevu první filmová projekce. Dalším výrazným momentem, který bychom do ní mohli zařadit, je rok 1914, kdy byl v Sarajevu spáchán atentát na Františka Ferdinanda d'Este (a jeho choť Žofii Chotkovou). Záběry Antuna Volíče z návštěvy Františka Ferdinanda tehdy obletěly svět a ten se tak jejich prostřednictvím dozvěděl o existenci Sarajeva a Bosny.

O skutečných počátcích bosensko–hercegovské kinematografie můžeme ale hovořit až po skončení 2. světové války a vzniku socialistické Jugoslávie.

V roce 1947 je ustavena Komise pro kinematografii Bosny a Hercegoviny. V tomtéž roce byla založena první filmová společnost *Bosna film*, která hrála v rámci bosenské kinematografie v několika nadcházejících desetiletích velmi významnou roli. První dokumentární film **Šamac–Sarajevo** o stavbě první velké železniční trati na území Bosny a Hercegoviny vznikl bezprostředně po jejím založení

V roce 1950 bylo založeno Sdružení filmových pracovníků Bosny a Hercegoviny, které funguje dodnes. To se stalo v době, kdy celá Jugoslávie vyprodukovala teprve desítku filmů. Z Bosny však nebyl ani jediný. První hraný film **Major Bauk** režírovaný Nikolou Popovićem byl v Bosně natočen až v roce 1951. Padesátá léta byla ale ve znamení dokumentárního filmu. Z této doby pochází například dokument Nikoli Ristiće **Splavari na Drini**, nebo snímek **Na Sutjesci** Pjera Majhrovského, který byl v roce 1951 s úspěchem uveden i na festivalu v Cannes. Bylo natočeno také čtrnáct krátkých hraných film, pod většinou jsou ale podepsáni tvůrci z ostatních zemí Jugoslávie. Výjimkou jsou filmy **Hanka** Slavka Vorkapiće z roku 1955 a **Crni biseri** Toma Janiče

z roku 1958. Tématem filmů z 50. let je nejčastěji protifašistický odboj během 2. světové války. A to je téma, které se vine jugoslávskou a tím pádem i bosenskou kinematografií po tři následující desetiletí.

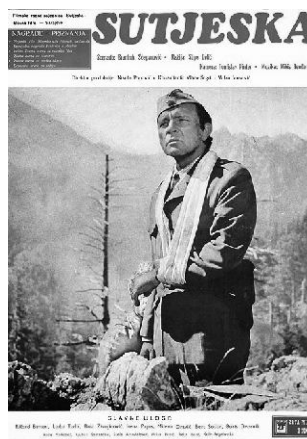
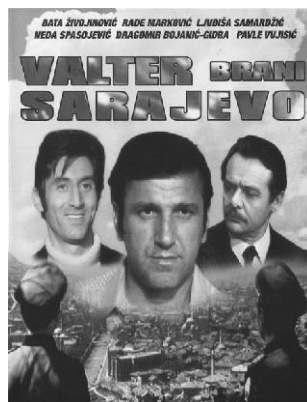
Po této na filmy poměrně chudobné dekádě dochází v šedesátých letech na území Bosny a Hercegoviny konečně k rozmachu kinematografie. Byly natočeny stovky krátkých dokumentů, ale také 35 hraných filmů (počítáno s krátkými filmy). Nejvýznamnější místo mezi nimi zaujímají dva nákladné válečné spektakly: **Kozara** z roku 1962 a **Bitka na Neretvi** z roku 1969, v níž hrály mimo jiné tehdejší západní hvězdy Orson Welles, Yul Brynner či Franco Nero. Oba režíroval Černohorec Veljko Bulajić působící zejména v Záhřebském Jadran filmu. Přestože v Bosně natáčejí v té době zejména filmaři z Bělehradu a Záhřebu, můžeme zaznamenat i první filmy bosenských autorů. Za průkopníky lze označit režiséry Hajrudina Šibu Krvavce, Gojka Šipovce, Bahrudina Batu Čengiće, Mirzu Idrizoviće, Vlatka Filipoviće či Vefika Hadžismajloviće. Snímek **Vrtlog**, kterým debutují v roce 1964 Krvavac společně s Šipovcem, patří jednoznačně mezi nejlepší jugoslávské válečné filmy. Za zmínku stojí i snímky **Mali vojnici** Baty Čengiće z roku 1966, **Opatica i komesar** Gojka Šipovce, **Ram za sliku moje drage** Mirzi Idrizoviće (oba z roku 1968), **Moja strana svijeta** první hraný film dokumentaristy Vlatka Filipoviće a dva válečné, tematicky podobné snímky Hajrudina Krvavce **Diverzanti** (1967) a **Most** (1969).

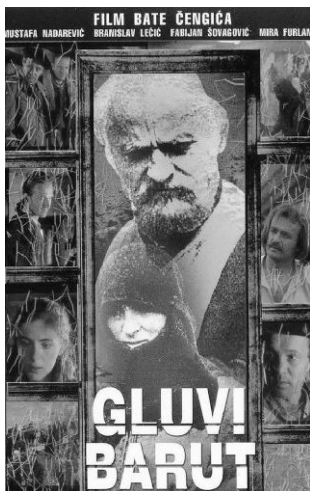
V sedmdesátých letech zaznamenává evropská kinematografie velký rozmach politického filmu a tento trend se promítá i v kinematografii bosenské. Jako příklad můžeme uvést dva snímky Bahrudina Čengiće **Uloga moje porodice u svjetskoj revoluciji** (1971) a **Slike iz života udernika** (1972). Za tyto snímky, které kritizují praktiky vládnoucí komunistické strany, se dostává Čengić na index a jeho filmy do trezoru. K natáčení dalšího celovečerního snímku se dostal až po Titově smrti.

Do válečného filmu se v sedmdesátých letech vkrádá stále více dobrodružných prvků. Pro Krvavcovy filmy **Valter brani Sarajevo** či **Partizanska eskadrila** se dokonce vžil pojem partyzánský western. Do této škatulky lze řadit také další nákladný válečný spektakl **Sutjeska** (i s Richardem Burtonem v roli Broze-Tita), který režíroval Stipe Delić.

V roce 1973 vzniká na území Bosny a Hercegoviny druhá produkční společnost - Sutjeska film, která přebírá postupně roli Bosna filmu.

Osmdesátá léta jsou v celé jugoslávské kinematografii charakteristická uvolněním poměrů. Větší tvůrčí svoboda se projevuje velkou žánrovou pestrostí a novými tématy. Protože

až do rozpadu Jugoslávie nelze z její kinematografie vydělovat kinematografii bosenskou (byť je možné vytipovat filmy s převažujícím bosenským prvkem) projevuje se tento trend i v Bosně. Za nejvýraznější osobu vzešlou v osmdesátých letech z bosenských poměrů nelze označit nikoho jiného než Emira Kusturicu, který získal první filmové zkušenosti u Hajrudina Krvavce a jako režisér debutoval v roce 1982 filmem **Vzpomínáš na Dolly Bell?** (Sječaš li Dolly Bell?). V osmdesátých letech v Bosně natočil ještě filmy **Otec na služební cestě** (Otač na službenom putu, 1985) a **Dům k pověšení** (Dom za vješanje, 1988). Ale není to jen Kusturica a jeho tři cenami ověčené filmy, které si zaslouží pozornost. Za zmínku stojí třeba film **Miris dunja** Mirzi Idrizoviće z roku 1983 a sociální drama **Kuduz** Ademira Kenoviće z roku 1989. Ademir Kenović je také režisérem původně televizního filmu **Ten malý kousek duše** (Ovo malo duše, 1987). Tento film patří mezi nejlepší filmy, které byly za dob Jugoslávie v Bosně natočeny a o tři roky později se dostal právem i na plátna kin.

Ve výčtu pozoruhodných filmů natočených v Bosně a Hercegovině v osmdesátých letech by rozhodně neměl chybět ani film **Prkosna delta** Vesny Ljubić (1980) a nejen kvůli tomu, že je to první bosenský film režirovaný ženou.

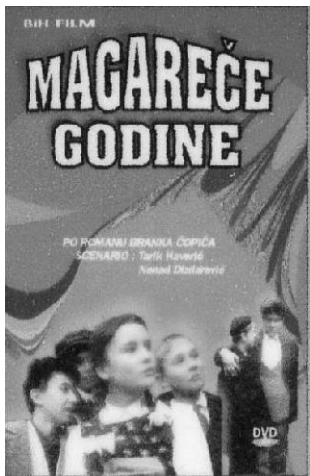
Éru, v níž byla bosensko-hercegovská kinematografie poměrně malým střípkem velmi rozsáhlé kinematografie jugoslávské, uzavírají dva filmy z počátku devadesátých let - debut Benjaminá Filipoviće **Praznik u Sarajevu** z roku 1991 a o rok starší **Glui barut** Bahrudina Čengiće. Přesto, že se tento snímek vrací na začátek 2. světové války v Jugoslávii, svým způsobem předjímá události, ke kterým došlo pár měsíců po jeho premiéře. (JF)

Kinematografie Bosny a Hercegoviny

Stejně jako je Bosna a Hercegovina v první půli devadesátých let ze země bývalé Jugoslávie nejvíce postižena válkou, je bosensko-hercegovská kinematografie touto válkou nejvíce ovlivněna. Zatímco se dokumentární film díky válečnému konfliktu dočkal nebývalého rozkvětu, na hraný film nebylo v Bosně a Hercegovině po vyhlášení samostatnosti a následném propuknutí občanské háčky ani pomyslení. Jedinou výjimkou je bosensko-francouzský snímek Nenada Dizdareviće **Magareče godine** z roku 1994 odehrávající se v internátní škole v Bihaći před druhou světovou.

Dokumentárních filmů bylo během první poloviny devadesátých let natočeno mnoho desítek. Mají pochopitelně společného jmenovatele - právě probíhající občanskou válku. Za všechny jmenujme alespoň jediný: **MGM Sarajevo (Čovjek Bog Monstrum)**, který natočili v roce 1994 společně Ademir Kenović, Pjer Žalica, Ismet Arnautalić a Mirsad Idrizović

Prvním hraným celovečerním bosensko-hercegovským filmem je **Dokonalý kruh** (Savršini krug) Ademira Kenoviće z roku 1997. Na další film čekala Bosna a Hercegovina celé tři

roky až do roku 2000, kdy měly premiéru hned dva hrané celovečerní filmy Faruka Sokoloviće. Nejprve v lednu snímek **Tunel** a poté v prosinci **Mliečni put**.

Paradoxně největším úspěchem bosensko–hercegovské kinematografie je snímek **Země nikoho** (No man's land) Danise Tanoviće z roku 2001. Paradoxně proto, že jej jako svůj debut natočil v Bosně s bosenskými herci bez účasti jediné bosenské produkční společnosti. Mimo mnoha jiných ocenění získal v roce 2002 film Oscara za nejlepší cizojazyčný film. A Tanović jej přebíral jako představitel Bosny a Hercegoviny. Cenu evropské filmové akademie získal pro Bosnu a Hercegovinu ve stejném roce Ahmet Imamović za krátký film **10 minuta**.

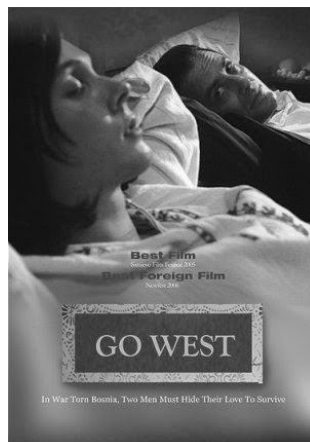
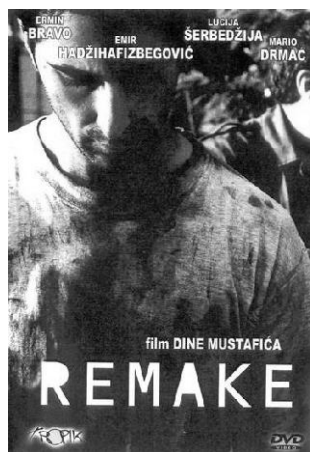
Tanovićův fenomenální úspěch měl jak pro zavedené, tak pro mladé začínající režiséry, scénáristy i producenty povzbuzující efekt. Určitě měl vliv i na vládní představitele, protože se rozběhla diskuse o podpoře filmu na vládní úrovni.

V roce 2002 vzniká po urputné snaze mnoha lidí z filmové branže Fondacija za kinematografiju Sarajevo (Nadace pro podporu filmu), což je dodnes pro financování bosenskohercegovských filmů nepostradatelná instituce. S finanční podporou v zádech se otevřel také prostor pro mezinárodní spolupráci a vznik různých koprodukčních projektů. Pozitivní roli v dalším vývoji sehrál také nově vzniklý Sarajevský filmový festival, na kterém v kontextu zejména východoevropského filmu dostal příležitost také domácí film.

V roce 2003, rok po Tanovićově Oscarovi, je situace v bosenské kinematografii o mnoho veselejší. Se svými prvními celovečerními snímky přichází hned tři tvůrci. Pjer Žalica představuje svou mnohohrstenatou ironickou komedii **Hoří!** (Gori vatra), která kritizuje jak provinční poměry v Bosně, tak pokrytectví představitelů západu. Dino Mustafić přichází se snímkem **Remake**, ve kterém za pomoci dvou časových linií a na příbězích otce a syna porovnává válečné události 90. let s událostmi během 2. světové války. A Srđan Vuletić rozehrává ve snímku **Léto ve zlatém údolí** (Ljeto u zlatnoj dolini) příběh mladíka ze sarajevského sídliště hájícího čest svého zemřelého otce. Všechny tři filmy jsou natočeny v koprodukcii s Francií a dalšími západními zeměmi. V roce 2003 vzniká také film **Tu** chorvatského režiséra Zrinka Ogresty, který je první spolupráci Bosenské produkční společností s produkcí z jiné země bývalé Jugoslávie.

Po nadějném rozjezdu má v následujícím roce v Bosně premiéru pouze jeden domácí film - jedná se o druhý film Pjera Žalici **U strýčka Idrize** (Kod amidže Idriza), který je citlivou sondou do života obyčejných lidí v okrajové části současného Sarajeva.

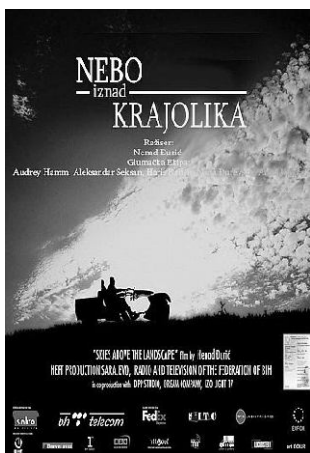
Z roku 2005 je válečné drama **Go West** Ahmeda

Imamoviće, řešící kromě mezietnické nenávisti i předsudky proti homosexualitě, které jsou v balkánské společnosti hluboce zakořeněné. Velkým osvěžením je černá komedie **Dobře naladěni nebožtíci** (Dobro uštimani mrtvici) Benjamina Filipoviće z téhož roku. Majoritní producent tohoto filmu je ze Slovinska.

Od konce 90. let se průběžně natáčejí také krátké hrané filmy, kterými se představují noví mladí tvůrci, kteří budou za pár let hlavním vývozním artiklem bosenského filmového průmyslu. Mezi nimi jsou také dvě ženy Jasmila Žbanić a Aida Begić. A právě celovečerní debut Jasmily Žbanić **Grbavica** z roku 2006 popisující nelehký život svobodné matky vychovávající v sarajevské čtvrti Grbavica svou pubertální dceru znamená pro bosensko–hercegovskou kinematografii další velký mezinárodní úspěch - film získal Zlatého medvěda v Berlíně. O to, že rok 2006, co do počtu celovečerních hraných filmů, překonal předešlé roky, se zasloužili dále Jasmin Duraković svým filmem **Nafaka**, který se z velké části odehrává podobně, jako o deset let starší **Dokonalý kruh**, v obléhaném Sarajevu.

Dále pak Faruk Lončarić, který natočil civilní drama stárnoucích manželů žijících v sarajevském bytě pojmenované prostě **Mama i tata** a Nenad Đurić snímkem **Nebo iznad krajolika**, o tom, jak se mladá francouzská paraglidistka snese omylem do zapadlé vsi uprostřed bosenských hor. Čtveřici filmů z roku 2006 doplňuje ještě koprodukční snímek **Vše zdarma** (Sve džaba) Antonia Nuiće, který je koprodukcí Chorvatska, Bosny a Hercegoviny a Srbska (toho času Státní společenství Srbsko a Černá Hora). Důležitým milníkem pro směřování kinematografií států bývalé Jugoslávie je rovněž film **Karaula** Chorvata Rajka Grliće, na které se podílely všechny státy bývalé Jugoslávie včetně Bosny a Hercegoviny.

Na rok 2007 připadá opět několik celovečerních hraných filmů. Mezi nejzdařilejší a nejspěšnější patří druhý snímek Srđana Vuletiće **Těžké je být dobrý** (Teško je biti fin). Vuletić zde podobně jako v případě **Léta ve zlatém údolí** prostřednictvím dobře vystavěného a vypointovaného příběhu zobrazuje život v okrajových čtvrtích Sarajeva. Tentokrát je hlavní postavou taxikář, který chce žít a vydělávat peníze poctivě. Film **Duhovi Sarajeva** Dejana Radoniće je plný nostalgie po zašlé slávě města, které bylo v roce 1984 dějištěm zimních olympijských her. Hlavními hrdiny jsou dva podvodníci, kteří mají romantický sen obnovit lanovku na Trebević, postavenou právě u příležitosti olympiády. Dále vznikla nepříliš povedená komedie Envera Pušky **Ritam života** a několik dalších filmů, o kterých není třeba referovat. Mezinárodně nejspěšnějším filmem roku 2007 (mimo jiné

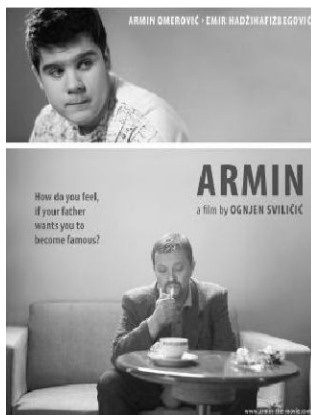
oceněn i na MFF Karlovy Vary), na kterém se podíleli bosenští filmaři spolu s Chorvaty a Němci, je snímek **Armin** chorvatského režiséra Ognjena Svilčiće o tom, kterak vezme otec z malé bosenské vsi svého syna na konkurz do Záhřebu, kde se chystá film o válce v Bosně. Mezi několika dalšími koprodukčními snímky si zaslouží pozornost také další film Antonia Nuiće **Kenjac**, který je společným dílem chorvatské, bosenské, srbské a britské produkce.

Na úspěch Jasmily Žbanić navazuje v roce 2008 její mladší režisérská kolegyně Aida Begić s filmem **Sníh** (Snijeg), který si odbyl svou premiéru na festivalu v Cannes, kde získal cenu kritiky (a krátce poté jej mohli vidět i diváci našich Balkánských filmových návratů). Kromě toho byl oceněn na několika dalších významných filmových festivalech. Snímek zobrazuje horskou vesnici těsně po válce. Kromě duchovního a několika malých chlapců v ní zůstaly jen ženy, které netuší, kam se poděli jejich muži, a hlavně, jak bez nich přežijí nadcházející zimu. Také snímek **Noční hlídači** (Čuvari noći) Namika Kabila absolvoval premiéru na jednom z trojice nejvýznamnějších evropských festivalů, konkrétně v Benátkách. Duchové nedávné válečné minulosti se vynořují i v něm, ale spíše jen v podobě deziluze z fungování poválečné společnosti a neschopnosti najít si v ní své místo. Příběh dvou hlídačů se odehrává během jedné noci v obchodním centru a převažují v něm spíše civilní prvky.

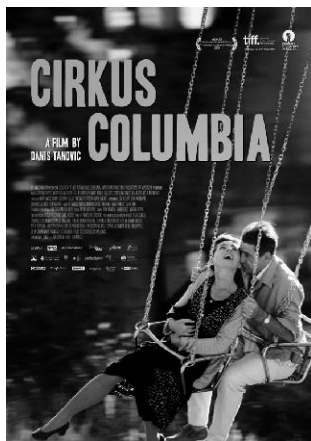
V našem výčtu by neměly chybět dva koprodukční filmy z roku 2008 s účastí bosenských produkčních společností – válečná roadmovie **Turné** (Turneja) Gorana Markoviće (Srbsko, Bosna, Chorvatsko, Slovinsko) a romantická komedie **Traktor, ljubezen in Rock'n'Roll** Branka Đuriće (Bosna, Chorvatsko, Slovinsko).

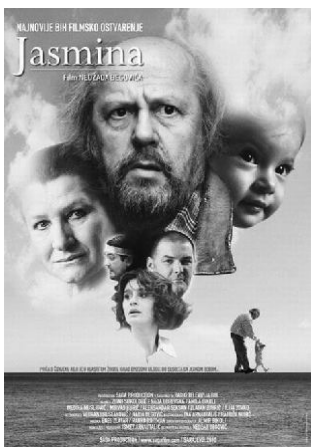
V roce 2009 došlo v Bosně a Hercegovině k momentálnímu útlumu. Bosna sice vyprodukovala standardní množství dokumentů a pár krátkých filmů, v kinech ale nebyl uveden ani jeden celovečerní hraný film. K bosenské kinematografii můžeme přiřadit snad jen několik koprodukčních snímků, které se však majoritně řadí k jiným kinematografiím, jako např. filmy **Metastaza** Branka Schmidta, **Slovenka** Damjana Kozoleho, **Storm** Hans–Christiana Schmidta, **Sveti Georgije ubiva azdahu** Srđana Dragojeviće nebo **Buick Riviera** Gorana Rušinoviće.

Oproti předešlému roku došlo v roce 2010 v Bosně takřka k filmovým žním, protože premiéru mělo hned 6 celovečerních filmů. Druhý film Jasmily Žbanić **Na cestě** (Na putu), který prošel, stejně jako její **Grbavica** českou filmovou distribucí, byl nominován na Zlatého medvěda v Berlíně. K natáčení do Bosny se po čase vrátil také Danis Tanović a ve filmu **Cirkus Columbia** poodhalil počátky občanské války v Hercegovině. Jasmin Duraković natočil svůj druhý film **Sevdah za Kerima**, po několika televizních projektech realizoval svůj celovečerní debut **Jasmina** režisér Nedžad Begović. Dalším debutantem se stal Adis Bakarać se snímkem **Ostavljeni** odehrávajícím se v současnosti v dětském domově v Sarajevu a svůj druhý film **Belvedere** natočil Ahmed Imamović. Šedivý život v uprchlickém táboře v něm

ARMIN BRANKA ĐURIĆ • BRANKA ĐURIĆ • ŽELJKA BRANKOVIĆ • GORAN MARKOVIĆ
 METASTAZA BRANKA SCHMIDTA • SLOVENKA DAMJANA KOZOLEHO • STORM HANS-CHRISTIAN SCHMIDT
 SVETI GEORGIJE UBIVA AZDAHU SRĐANA DRAGOJEVIĆ • BUICK RIVIERA GORAN RUŠINOVIĆ

staví do kontrastu s kýčovitým světem televizní soutěže Big Brother. K těmto snímkům je potřeba přičíst zdařilý srbsko-bosenský snímek **Motel Nana** Predraga Valinoviće a povídkový film o různých podobách mateřství **Neke druge priče** pětice mladých režisérů, z nichž každá pochází z jedné bývalé jugoslávské republiky. Z roku 2010 je také koprodukční film USA, Velké Británie a Bosny **Buried Land**, který je inspirován převratnými objevy z oblasti bosenské vsi Visoko, u které byly objeveny největší pyramidy na světě, a irský snímek Juanity Wilson **As If I Am Not There** s bosenskými herci odehrávající se v zajateckém táboře v době války v Bosně.

V roce 2011 se bosenská filmařská účastnila pouze cizích projektů. Vznikly tak filmy **Stanje šoka** Slovinců Andreje Kosaka, turecko–bosenský snímek **Bir zamanlar Anadolu'da** (Once upon a time in Anatolia), srbsko–bosenský válečný horor **Neprijatelj** Dejana Zečevića, srbsko–bosenská komedie **Zduhač znači avantura** Milorada Milinkovića a britsko–bosenský snímek **1395 dana bez crkne** vracející se k obléhání Sarajeva. Největší úspěch pro bosenský film v roce 2012 získala Aida Begić, jejíž film **Djeca** byl oceněn na festivalu v Cannes, kde měl i svou premiéru. Značnou pozornost a spoustu cen získal chorvatsko-bosenský snímek **Halimina cesta** (Halimin put) Arsenaa A. Ostojiće, který se vypořádává s nejsmutnější kapitolou bosenské historie – pátráním po nezvěstných z doby války v Bosně a otevíráním objevených masových hrobů. K bosenské válce v devadesátých letech se vrací také kanadsko-bosenský film **Krivina** Igora Drljača.

Další obrovský úspěch zaznamenal v roce 2013 film **Epizoda ze života sběrače železa** (Epizoda iz života berača železa) Danise Tanoviće, jenž získal Stříbrného medvěda v Berlíně. V Berlíně byl úspěšný také chorvatsko–bosenský film **Cizinec** (Obrana i zaštita) Boba Jelčiće zobrazující situaci v Mostaru, kde byl sice po válce obnoven slavný most, napětí mezi Bosňáky a Chorvaty se tím ale zcela neodstranilo. Kolečko po nejrůznějších filmových festivalech s úspěchem absolvovaly také filmy **Sa mamom** Faruka Lončariće a snímek **Pro ty, kteří už nemůžou vyprávět** (Za one koji ne mogu da govore) Jasmily Žbanić. S třetím celovečerním filmem přichází Jasmin Duraković. Nese jméno **Ja sam iz Krajine, zemlje kestena** a vypráví příběh muže, který se po letech vrací zpět do Bosny. Na scéně se objevují také režiséři nové generace. Ani ne dvacetiletý Kenan Musić natočil film **Svjetla grada**. V kontextu současné bosenské kinematografie se jeví jako celkem originální film Balkansko prolječe Mirzy Derviseviće a Damira Glibanoviće o lokální bosenské hip-hopové hvězdě. Bosenskou stopu nese také poslední film Gorana Markoviće **Falsifikator** nebo turecký film **3 Yol** Faysala Soysala.

V roce 2014 vznikl snímek **Ponts de Sarajevo**, na kterém spolupracovalo třináct významných evropských tvůrců různých generací, kteří se na prostoru krátké povídky věnovali Sarajevu. Za Bosnu se na tomto povídkovém filmu podílela Aida Begić. Pro směřování bosenské kinematografie je tento projekt signifikantní, protože většina filmů natočených za účasti bosenských produkčních společností v tomto a následujícím roce se nese ve znamení

spolupráce jak se západními produkčními společnostmi, tak s filmaři z ostatních balkánských zemí. To lze říct o filmu **Ostrov lásky** (Otok Ljubavi) Jasmily Žbanić, o filmu **Mali Budo** Srba Danila Bečkoviće, o snímku **Top je bio vreo** jeho srbského kolegy Slobodana Skerliće, o dramatu **Most na konci světa** (Most na kraju svijeta) Chorvata Branka Ištvančiće, o filmu **Three Days in Sarajevo** Bulhara Nikolaje Todorova a několika dalších. Mezi ryze domácí tvorbu se dá započítat drama Envera Pušky **Devet položaja samoce**, tři snímky (**Destiny, You going to die** a **U izradi**) osmnactiletého mladíčka Adnana Pjeviće či drama **Odboravanje** Rijada Gvozdena.

V roce 2015 se do bosenské kinematografie dají řadit následující filmy - druhý film Nenada Đurića **Hiljadarka** a drama **Naša svakodnevna priča** režisérky Ines Tanović. Kromě nich vzniklo opět několik koprodukčních filmů s bosenským podílem (**Rosa, Centaur, All That Remains, Seasons of War** a další).

Závěrem lze konstatovat, že ač je bosensko–hercegovská kinematografie malá, má co nabídnout. Důkazem je velké množství cen z prestižních světových filmových festivalů. V tomto ohledu se současná česká kinematografie té bosenské ani zdaleka nepřibližuje. (JF s použitím textu zveřejněného na www.bhfilm.ba)

Bosna a Hercegovina - základní informace

Bosna a Hercegovina (BaH) je země v jihovýchodní Evropě, na Balkánském poloostrově. Jejím hlavním a zároveň největším městem je Sarajevo s odhadovaným počtem 452 000 obyvatel. Bosna hraničí na severu, západě a jihu s Chorvatskem, na východě se Srbskem a na jihovýchodě s Černou Horou. Bosna a Hercegovina je téměř vnitrozemský stát, s výjimkou 20 km krátkého pobřeží na pobřeží Jaderského moře v okolí města Neum. Centrální a jižní část země je hornatá, na severozápadě je mírně kopcovitá. Na severovýchodě je převážně rovinatá. Vnitrozemí je geograficky větší oblast a má mírné kontinentální klima, ohraničené horkými léty a chladnými a sněhovými zimami. Jižní cíp země má středozemní klima a nízký reliéf.

Bosna a Hercegovina je oblast, kde lze až zpátky do neolitu sledovat trvalé lidské osídlení, v průběhu byla obývána několika llyrskými a keltskými civilizacemi. Kulturně, politicky a společensky má země jednu z nejbohatších historií v regionu, nejprve byla osídlena slovanskými národy, které od 6. až 9. století našeho letopočtu obývají oblast dodnes. Ty pak založily na počátku 12. století první nezávislý bán v regionu, známý jako Bosenský Bán. Bán se ve 14. století změnil na Bosenské království. Poté bylo území připojeno k Osmanské říši, pod jejíž nadvládou bylo od poloviny 15. až do konce 19. století. Osmanská říše přinesla do regionu islám a změnila mnoho kulturních a sociálních postojů. Území bylo následně zabráno Rakousko–Uherskou monarchií, která tu vládla až do první světové války.

V meziválečném období byla Bosna součástí Království Srbů, Chorvatů a Slovinců a po druhé světové válce byl zemi udělen status suverénní republiky v nově vytvořené Jugoslávské federaci. Po rozpuštění Socialistické federativní republiky Jugoslávie země v roce 1992 vyhlásila nezávislost, která byla následována občanskou válkou, která byla ukončena mírovou dohodou podepsanou v Daytonu v roce 1995.

Země je domovem tří etnických skupin, neboli oficiálně konstitutivních národů: Bosňáci

(Bošnjaci) jsou největší skupinou ze všech tří, Srbové druzí a Chorvaté jsou třetí. Termíny hercegovinský a bosenský jsou udržovány jako regionální, nikoli jako etnické dělení, oblast Hercegoviny nemá dnes přesně definované hranice vůči vlastní Bosně.

Bosna a Hercegovina má dvojkomorovou legislativu a tříčlenné předsednictví, složené ze členů každé hlavní etnické skupiny. Nicméně výkon ústřední vlády je velmi omezený, neboť země je do značné míry decentralizovaná a skládá se ze dvou autonomních entit a jednoho regionu: Federace Bosny a Hercegoviny a Republiky Srbské, a regionu Brčko, který patří pod místní vládu. Federace Bosny a Hercegoviny je sama o sobě složitá a skládá se z 10 federálních jednotek kantonů. Země je potenciálním kandidátem na členství v Evropské unii a od dubna 2010 je kandidátem na členství v NATO. Země je dále od roku 2002 členem Rady Evropy a byla také v roce 2008 zakládajícím členem Středomořské unie. (Zdroj: Wikipedie)

Texty katalogu:

Jiří Fiala (JF), Petr Mašata (PM), Milan Kostelník (MK), Saša Dobrovolná (SD),
Petr Hubáček (PH)

Festival pro vás připravili:

Milan Kostelník

předseda Filmového klubu Vsetín,
komunikace s velvyslanectvím BaH

Petr Mašata

technická příprava filmů, organizační zajištění

Jiří Fiala

dramaturgie, grafika, technická příprava filmů,
korektury

Branka Čačković

jednání se zahraničím, překlady, tlumočení

Lenka Fialová

korektury, organizační zajištění

Saša Dobrovolná

korektury, organizační zajištění

Tomáš Svoboda

propagace

Děkujeme všem, kteří nezištně pomohli ke zdárnému průběhu akce.

Zvláštní poděkování patří všem zahraničním producentům, kteří pro festival poskytli filmy, Pjeru Žalícovi za rozhovor, Dance Savić a Tamare Grabovac za pomoc se sháněním filmů, Vladanovi Petkovičovi, Radě Šešić a Ines Tanović za kontakty.

Festival se koná pod záštitou velvyslankyně
Bosny a Hercegoviny J. E. Danky Savić.

www.fkvsetin.cz

Akci podpořili:

MINISTERSTVO
KULTURY

MĚSTO VSETÍN

Hotel
KAMU

Asociace
českých
filmových
klubů

AUSTIN POWDER
INTERNATIONAL

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION